

Motiivi

4 • 2020 JHL – Julkisten ja hyvinvointialojen liitto

LUE MYÖS

Sopimukset
vihdoin
maaliin

Pehmeä
lasku
kesään

Donar
på
depån

NOLLATUNTISOPIMUS

Monet kasvot

WALTERI TORIKKA

UNELMIEN
BARITONI

Luota siihen, että huomisen kantaa.

Pidämme huolta suomalaisista.
Huolenpito alkoi lähes 150 vuotta sitten ja jatkuu edelleen.

Lunasta jäsenetusi osoitteesta
[KALEVAVAKUUTUS.FI](https://www.kalevavakuutus.fi)

KALEVA
VAKAUTTA YLI ELÄMÄN

Motiivi

4 • 20 JHL – Julkisten ja hyvinvointialojen liitto
Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena

VAIN VERKOSSA
motiivilehti.fi

Arjen sankari näkyväksi

Koronaepidemia teki presidentti
Tarja Halosestakin suojelukohteen.

Ilmaston puolesta

Viisi tarinaa siitä, miten yksittäinen työntekijä
voi edistää ilmastoasiasia työpaikalla.

#Koronankaatajat

Seuraa JHL:n jäsenten korona-arkea Motiivin
Facebookissa #koronankaatajat-sarjassa.

– *Olen vankkaa
tekoa ja kuin luotu
puutarhatöihin.*

PÅ SVENSKA

26

Pia Grönqvist bytte
bransch.

45

Kitesurfing kräver
kunskap.

48

Förtroendemannen
för din talan.

8

Tarja Hernetkoski
tuntee kukat, puut
ja pensaat. Kuvassa
japaninvaahtera.

SISÄLTÖ

7

Korona lisäsi työttömyyden uhkaa: kolme vinkkiä lomautetuille.

14

Maailman ensimmäinen sähkökirjastoauto aloittaa Turussa.

20

Raisiolainen Tomi fiksaa romupyörästä oivan menopelin.

22

Loma on loma poikkeusoloissakin. Ota siitä kaikki irti.

28

Waltteri Torikka on kasvanut baby-baritonista aikuiseksi.

34

Jaksotyö lisääntyy varsinkin yksityisellä hoitoalalla.

36

Lossinkuljettaja Tuija Lind käyttää 89:ää turvavälinettä.

45

Andreas Lindh drömmar om att kitesurfa på Hawaii.

50

Somepersoona Joonas Pesonen aloittaa Motiivin kolumnistina.

ENSI NUMEROSSA

JHL-opiston syksy

Uusille urille opiskellen

Frisbeegolfin mestari

Luonto osana hoivatyötä

Pika-aituri Nooralotta Neziri

KESÄN LUKUPAKETTI:

KUKKALOISTOA

Kotkan puistoissa vihertää koko kesän. Tarja Hernetkosken työ tuottaa virkistystä koko kaupungille. **Sivu 8**

KESÄHAAVEITA

Ystäviä ja sukulaisia. Häät ja remonttipuuhiia. JHL:n jäsenen kesä koostuu perinteisistä palasista. **Sivu 25**

HYVÄÄ KESÄÄ!

Motiivin toimitus toivottaa kaikille erittäin hyvää kesää. Katso, miten palvelemme kesäkesällä. **Sivu 46**

Uusi normaali ei ole villi länsi

KORONAPANDEMIA on muuttanut monella tapaa vanhaa järjestystä työpaikoilla, yksityiselämässä ja koko maailmassa. Joudumme opettelemaan uuden järjestyksen, mutta siinäkin pätevät sovitut sopimukset ja lait.

Uusi normaali tuntuu järjestyksen ja epäjärjestyksen sekasikiöltä. Lyhyessä ajassa Marinin hallitus on luonut uutta perusoikeuksia rajoittavaa lainsäädäntöä. Työmarkkinajärjestöt ovat sopineet olemassa olevasta työolainsäädännöstä poikkeavia kirjauksia, joilla pyritään turvaamaan toimeentulo nopeasti lomautetuille tai irtisanotuille. Erityisesti kunnissa on pyritty välttämään irtisanomisia ja lomautuksia siirtämällä työntekijöitä muihin tehtäviin. Olemme olleet yhteydessä usein kuntien johtoon ja painottaneet, että nyt ei ole aika henkilöstövähennyksiin. Olemme onnistuneet usein tavoitteessamme.

Etätyö on tullut jäädäkseen. Nyt on aika kiinnittää huomiota siihen, että etätyössä työntekijöiden työsuojelusta pidetään huolta. Sinänsä tervehdin ilolla etätyön uutta normaalia, mutta tämä työskentelymuoto ei sovi kaikille eikä ole kaikille mahdollista.

Koulutuksen uusi normaali on myös nähnyt päivänvalon.

Maan hallitus ja työmarkkinajärjestöt ovat laajentamassa digikoulutusta. Upea ajatus, että pääsemme nopeasti päivittämään osaamistamme. Mutta tässäkin on tarpeen kiinnittää huomiota työelämän pelisääntöihin - milloin opiskelemme, milloin olemme töissä, milloin olemme vapaalla.

Uusi normaali on kiihdyttänyt työnantajan mielikuvitusta. Kriisin keskellä olemme torpanneet monia työnantajan pitkäaikaisia unelmia työntekijöiden oikeuksien heikentämisestä. Ammatti-liittojen huolenpidolla on ollut iso merkitys siinä, ettei työtä teetetä millaisilla työajoilla, palkoilla tai työehdoilla tahansa. Me olemme luoneet työpaikoille työntekijöiden suojaksi uuden normaalin nopeasti. Olette turvassa!

Koronasta huolimatta vietämme tänäkin vuonna kesälomia. Hyvää kesää kaikille!

Päivi Niemi-Laine, puheenjohtaja

200
tuhatta
jäsentä

JHL:N AMMATTIALAT

- Ravitsemis- ja puhtausalan ammattilaiset
- Kasvatuksen ja ohjauksen ammattilaiset
- Sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset
- Tietotyön ja hallinnon ammattilaiset
- Tekniikan ja liikenteen ammattilaiset
- Turvallisuuden ammattilaiset

Seuraava
lehti

ilmestyy
26.8.

Motiivi

Julkisten ja hyvinvointialojen liiton jäsenlehti / PL 101, 00531 Helsinki / motiivi-lehti@jhl.fi / motiivilehti.fi / Julkaisija Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry / Päätoimittaja Heidi Hänninen / Toimituspäällikkö Maarit Uusikumpu / Tuotanto-AD Kati Ahonen / Toimittajat Saija Heinonen, Ulla Puustinen ja Hellevi Raita / Taitto ja trafikkki Kati Ahonen puh. 010 7703 368 / Sähköposti: etunimi.sukunimi@jhl.fi / Aikakauslehtien Liiton jäsen / JHL:n yhdistystysten kokousilmoitukset www.jhl.fi/toiminta/jarjestotoiminta/yhdistykset/laheta-tapahtuma / Medimyyni Saarsalo Oy, santeri.selin@saarsalo.fi, 044 238 0511 tai mikko.salmensuu@saarsalo.fi, 044 777 5112 / LT2017, 196 025 / ISSN 1795-7249 (printti) / ISSN 2341-8540 (verkkojulkaisu) / Paino PunaMusta, Forssa 2020 / Toimituksen tilaama tai sille tarjottu aineisto julkaistaan ehdolla, että aineistoa voidaan käyttää myös osana julkaisijan sähköisiä tai muita jakelukanavia. Lehti ei vastaa tilaamatta lähetettyjen kirjoitusten ja kuvien säilyttämisestä eikä palauttamisesta. Motiivi painetaan suomalaiselle paperille.

Jättilomautus jäihin

Oulun kaupunki luopuu suunnitelmistaan lomauttaa koko henkilöstönsä kuluvan vuoden aikana. Henkilöstöjärjestöissä kaupunginhallituksen yksimielinen päätös on otettu huojentuneena vastaan.

- Saimme hiukan lisää peliaikaa, mutta talousahdinkoa se ei poista - päinvastoin. Ensi vuonna henkilöstömenoista pitää karsia 17,5 miljoonaa euroa, kertoo JHL:n päaluottamusmies **Markus Lepinoja**.

Ensisijaiset keinot ovat määräaikaisten karsiminen ja luonnollisen poistuman hyödyntäminen, mutta lomautuksetkaan eivät ole poissa laskuista.

- Henkilöstön irtisanomisesta ei ole tässä vaiheessa keskusteltu. Vaikeaa se olisikin, koska jo nyt Oululla on toista tuhatta työntekijää vähemmän asukasmäärään suhteutettuna kuin muissa isoissa kaupungeissa.

Lepinoja toivoo, että säästöjä etsiessään kaupunki tarkastelisi kriittisesti ostopalveluita ja selvittäisi, mistä koituu oikeaa säästöä ja mitkä puolestaan lisäävät kaupungin kuluja.

Oulun palveluksessa on noin 2000 JHL:n jäsentä. Heidä korona on kohdellut kovalla kädellä, sillä noin neljäsosan palkanmaksu on joko keskeytetty tai heidät on lomautettu kuluneen kevään aikana.

JHL:läisillä päaluottamusmiehillä **Kirsi Särkelällä** ja Markus Lepinojalla on pitänyt kiirettä, sillä kaksikko laskee osallistuneensa jo seitsemiin yt-neuvotteluihin tänä vuonna. Lepinoja toimii ensimmäistä kauttaan päaluottamusmiehenä.

Mostphotos.com

SAK-jäsenliittoineen on lahjoittanut 230 000 euroa sairaanhoitopiirien suojarustehankintoihin. Hoitajat kiittävät!

Polkien kohti maalia

Hämeenlinna on asettanut tavoitteeksi olla hiili-neutraali kaupunki vuoteen 2035 mennessä. Yksi keino kohti tavoitetta on kaupungin omalle henkilöstölle tarjoama etuus saada korotonta lainaa sähköavusteisen tai tavallisen polkupyörän hankintaa varten.

Lainaa voi saada 600–2500 euroa. Laina-aika on kaksi vuotta, ja sitä lyhennetään kuukausittain palkanmaksun yhteydessä.

Lainaan ovat oikeutettuja kaupungin vakituiset työntekijät sekä ne määräaikaiset, joiden palvelussuhde kestää vähintään kaksi vuotta pyörän hankinnasta.

Huhtikuun loppuun mennessä yli 40 kaupungin työntekijää oli ottanut pyörälainan.

Mieluummin työssä kuin luukulla

Työn merkitys on kasvussa nuorten ja nuorten aikuisten keskuudessa. Työ ei ole useimmille pelkkä toimeentulon lähde, vaan työn halutaan vastaavan omia arvoja.

Työn merkitys näkyy myös siinä, että kolme neljästä nuoresta ottaisi mieluummin vastaan huonopalkkaisen työn kuin eläisi tukien varassa, vaikka työn vastaanottaminen ei nostaisi ansiotasoa.

Sukupuolten välillä on selkeitä eroja: nuoret naiset kokevat työnsä henkisesti raskaaksi ja ahdistuvat työstä herkemmin myös vapaa-ajallaan kuin miehet.

Tulokset käyvät ilmi tuoreesta Nuorisobarometristä, johon vastasi lähes 2000 iältään 15–29-vuotiasta.

9/10

Valtaosa nuorista haluaa, että työ vastaa omia arvoja.

50%

Puolet on valmis lykkäämään perheen perustamista työn takia.

1907

Nuorisobarometriin haastateltiin yli 1900 nuorta eri puolilta maata.

Mostphotos.com

Keskieläke nousi 40 euroa

Keskimääräinen kokonaiseläke nousi viime vuonna 1716 euroon kuukaudessa. Se on lähes 40 euroa enemmän kuin vuonna 2018.

Miesten keskieläke oli viime vuonna 1937 euroa ja naisten 1533, eli reilun viidenneksen vähemmän.

Vaikka eläkkeensaajissa on myös suurituloisia, yli 4 000 euroa kuussa ansaitsevia, pitää lähes 40 prosentin tulla toimeen alle 1250 euron kuukausieläkkeellä.

Suomessa on jo 1,5 miljoonaa eläkeläistä. Vuosikymmenessä eläkkeellä olevien määrä on kasvanut 200 000 henkilöllä.

Eläkeläisten osuus on pienin Uudellamaalla (26 %) ja suurin Etelä-Savossa (44 %), Kainuussa (43 %) ja Kymenlaaksossa (41 %).

Suomen eläkeläisvaltaisoin kunta on Rautavaara. Sen kaikista 16 vuotta täyttäneistä asukkaista peräti 57 prosenttia on eläkkeellä.

VR voitti kilpailutuksen

Valtionyhtiö VR voitti Helsingin seudun raide-liikenteen kilpailutuksen. Sopimus on kymmenvuotinen ja arvoltaan noin 400 miljoona euroa.

Voitokas sopimus sisältää HSL-alueen koko lähiliikenteen operoinnin sekä kaluston kunnossapidon.

– Sopimus turvaa noin 150 JHL:läisen konduktöörin ja kunnossapidon työntekijän tulevaisuuden VR:n leivissä, kertoo Raideammattilaiset JHL:n puheenjohtaja **Teppo Järnstedt**.

HSL käynnisti lähiliikenteen kilpailutuksen 2018. VR:n lisäksi tarjouksen jätti yksityinen brittitoimittaja Go-Ahead Group, mutta se hylättiin tarjouskilpailun vastaisena. HSL:n mukaan VR:n tarjous oli sekä hinnaltaan että laadultaan parempi.

VR operoi parhaillaan HSL-lähijunaliikennettä mutta suorahankintasopimuksen pohjalta. Nyt ensimmäistä kertaa Suomessa kilpailutettu matkustajaliikenne käynnistyy kesäkuussa 2021.

Palkkavertailu paljastaa

Kunta-alan palkat ovat keskimäärin 2,1–3 prosenttia matalammat kuin yksityisen sektorin. Palkkaero suuntaan tai toiseen vaihtelee ammateittain ja sen mukaan, mitä ansiokäsitettä käytetään, paljastaa KT:n ja pääsopijajärjestöjen selvitys.

Selvityksen mukaan sairaanhoitajien, lähihoitajien ja lastenhoitajien palkat ovat kuntasektorilla noin kuusi prosenttia korkeammat kuin yksityisellä, sairaala- ja laitospalaisten peräti seitsemän prosenttia. Kiinteistöhuollon työntekijät ansaitsevat kunnissa 1,2 prosenttia paremmin kuin yksityisellä, toimistosiivoojien palkat ovat tasoissa.

LISÄTIETOA: Kuntatyönantaja 2/2020 ja kuntatyönantajalehti.fi/lehdet/2020/2

4 X TURVA

Työttömyys uhkaa

Työttömien ja lomautettujen määrä on noussut koronan heijastusvaikutusten takia maaliskuu-toukokuussa jyrkästi. Pelkästään maaliskuussa noin 90 000 joutui lomautetuksi tai kokonaan työttömäksi. Toukokuun lopulla alkaneita lomautusjaksoja oli jo 215 000, ja määrän ennakoidaan kesää kohti mentäessä edelleen nousevan.

Ilmoittaudu heti

Jos joudut lomautetuksi tai työttömäksi, ilmoittaudu heti TE-toimistoon. Ilmoittautuminen onnistuu helpoiten nettisivuilla. Työttömyyskassan jäsen on oikeutettu ansiosidonnaiseen työttömyysturvaan, joka on noin 60 prosenttia palkasta. Kassaan kuulumattomalle maksetaan peruspäivärahaa, jonka suuruus on 33,66 euroa arkipäivästä.

Yhteys kassaan

Työttömyysturvaan tehtyjen parannusten jälkeen etuuden piiriin pääsee ensimmäisestä työttömyyspäivästä lähtien. Peruspäivärahaa maksaa Kela. Ansiosidonnaisen maksua varten asioidaan oman työttömyyskassan kanssa ja noudatetaan sen ohjeita.

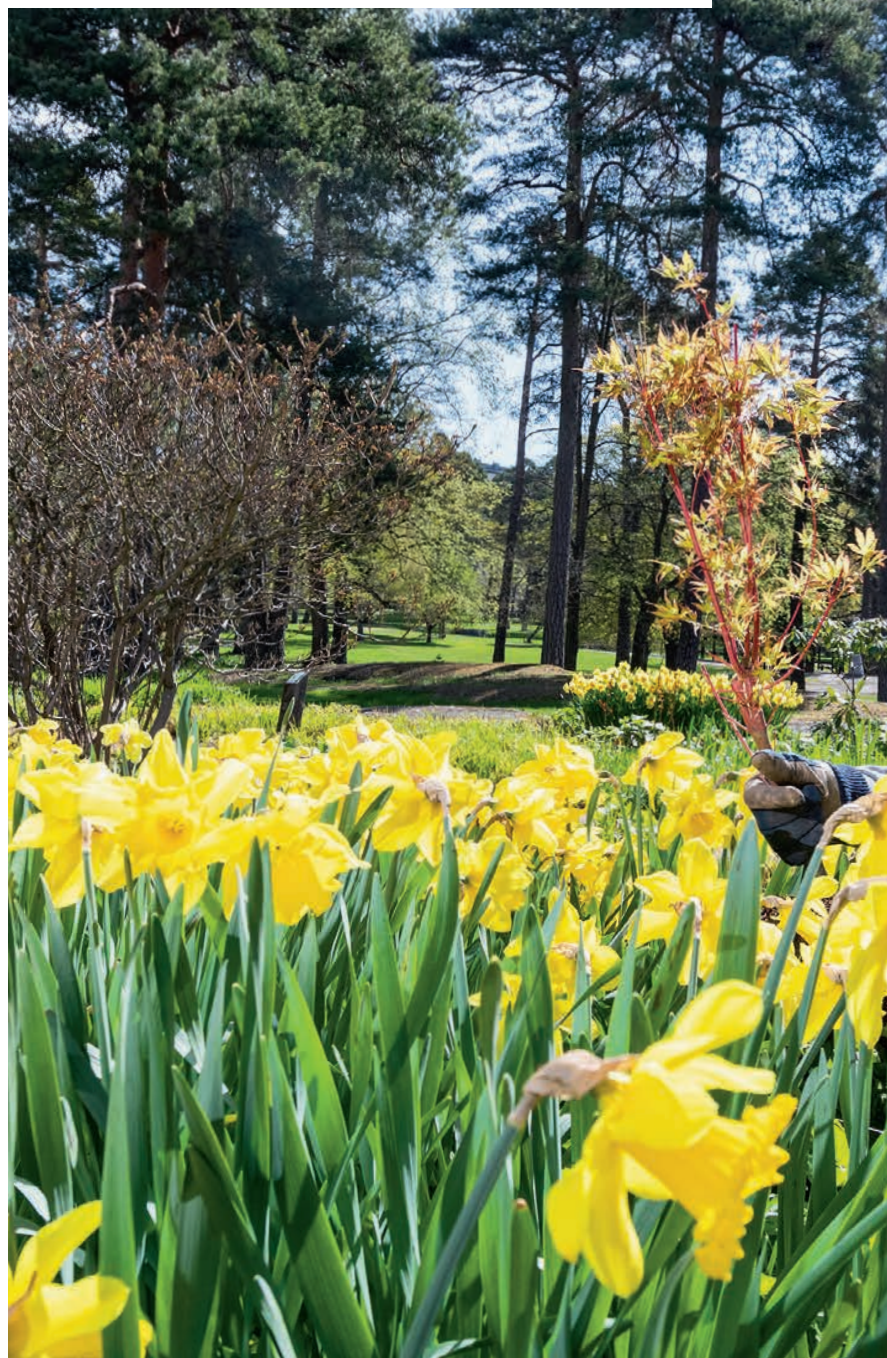
Hae muutosverokortti

Työttömyysturvan maksua varten kannattaa hakea muutosverokortti. Sitä varten on annettava arvio etuuskien määrästä verottajalle. Ilman uutta verokorttia ansiosidonnaisesta päivärahasta tehdään 25 prosentin ennakonpidätys.

Lisätietoja: tyottomyyskassa.jhl.fi

Kotkan keitaiden multasormi

Puutarhuri Tarja Hernetkosken suunnittelun ja kätten jälki näkyy Kotkan vehreissä puistoissa.

teksti Ulla Puustinen kuvat Esko Jämsä

SUJUUVASTI PARITYÖNÄ. Viherrakennusalan harjoittelija Tarja Pajarinen kaataa vettä juurelle, jotta taimi pääsee kasvun alkuun. Oikealla Tarja Hernetkoski.

Nyt käy kateeksi! Aina keväästä myöhäissyksyyn kotkalainen puutarhuri-vihersuunnittelija **Tarja Hernetkoski**, 60, saa käyskennellä pitkin Sapokan Vesipuiston kaarisiltoja, ihailla Toivo Pekkasen puiston rusokirsikoita ja kuunnella mustarastaan laulua ja tuulensuhinaa Sibeliuksenpuiston pylväshaavoissa.

Ennen kuin tarinasta uhkaa tulla turhan mahtipontinen, on syytä muistuttaa, että puistopuutarhurin työ ei ole vain verikkaista käyskentelyä ja kukkaloiston ihailua. Kaukana siitä.

Useimmiten Hernetkoskella on mukanaan kottikärryt, suippokärkinen istutuslappio ja 2,5-metrinen harava. Toisinaan myös teräväksi hiottu puukko, jolla on kätevä leikata maksaruohomattoa ja siistiä kivetysten reunoja.

Edellisviikolla hän kuljetti, levitti ja leikkasi 65 neliötä maksaruohoa Toivo Pekkasen puistoon yhdessä harjoittelija **Tarja Pajarisen** kanssa.

- Yksi rulla kosteaa mattoa painaa noin 40 kiloa. Työ tuntui käsivarsissa ja kämmenissä vielä seuraavanakin päivänä.

Silti Hernetkoski kehuu olevansa unelma-ammattissa ja lähtevänsä joka aamu innosta puhkuen töihin.

Talvet sisällä, kesät ulkona

Tarja Hernetkosken ja hänen lähimpien työkavereidensa työpäivä käynnistyy Kirkkokadulta, jossa sijaitsevat Kotkan puistotoimen keskusta-alueen varasto- ja sosiaalityöt.

Kaikkiaan kaupungin puistotoimi työllistää ympäri-vuotisestisesti vajaa 30 puistotyöntekijää. Keväästä syksyyn työskenteleviä kausityöntekijöitä on lähes 50.

Hernetkoski kuuluu vakiokalustoon. Hän on työskennellyt kaupungin palveluksessa vuodesta 1983 - aina siitä lähtien kun valmistui puutarhuriksi.

Marraskuun puolivälistä huhtikuulle Hernetkoski istuu tietokoneen ääressä ja suunnittelee leikkipuistoja ja muita viher-

rakentamisen uudiskohteita. Kevään tullen hän pukee ylleen työhousut, pusakan ja tukevapohjaiset turvajalkineet ja suunnataa ulkotöihin.

Tänään ohjelmassa on Acer palmatumien, eli japaninvaahteroiden, istuttaminen. Lava-auton perä on lastattu täyteen sirorakenteisten pikkupuiden taimia, ja pian Hernetkoski ja Pajarinen suuntaavat auton nokan kohti Sapokan Vesipuistoa.

Puuntaimien istutus sujuu parityönä kätevästi: Hernetkoski iskee pistolapion terän maahan, painaa sitä jalalla ja siirtää samalla multaa syrjään. Sen jälkeen Pajarinen upottaa taimen lapion rouhaisemaan koloon ja kaataa puoli sankoa vettä juurille. Vielä pari lapiollista tuoretta multaa ja sitten maan aineksen tiivistys kengän kärjellä varren ympärille.

Kuluu puoli minuuttia, ja punavartinen taimi on valmis aloittamaan uuden elämän leppäpuiden varjossa.

- Vettä kannattaa laittaa istutuskoloon heti, koska kastelijat saattavat tulla vasta parin päivän kuluttua, sanoo Hernetkoski.

Sapokasta se kaikki alkoi

Vielä 80-luvulla Sapokanlahti oli pelkkä lieteallas, haiseva ja heinittynyt. Nyt se on todennäköisesti Suomen tunnetuin ja palkituin viheralue, jossa käy kesäisin tuhansia matkailijoita päivässä.

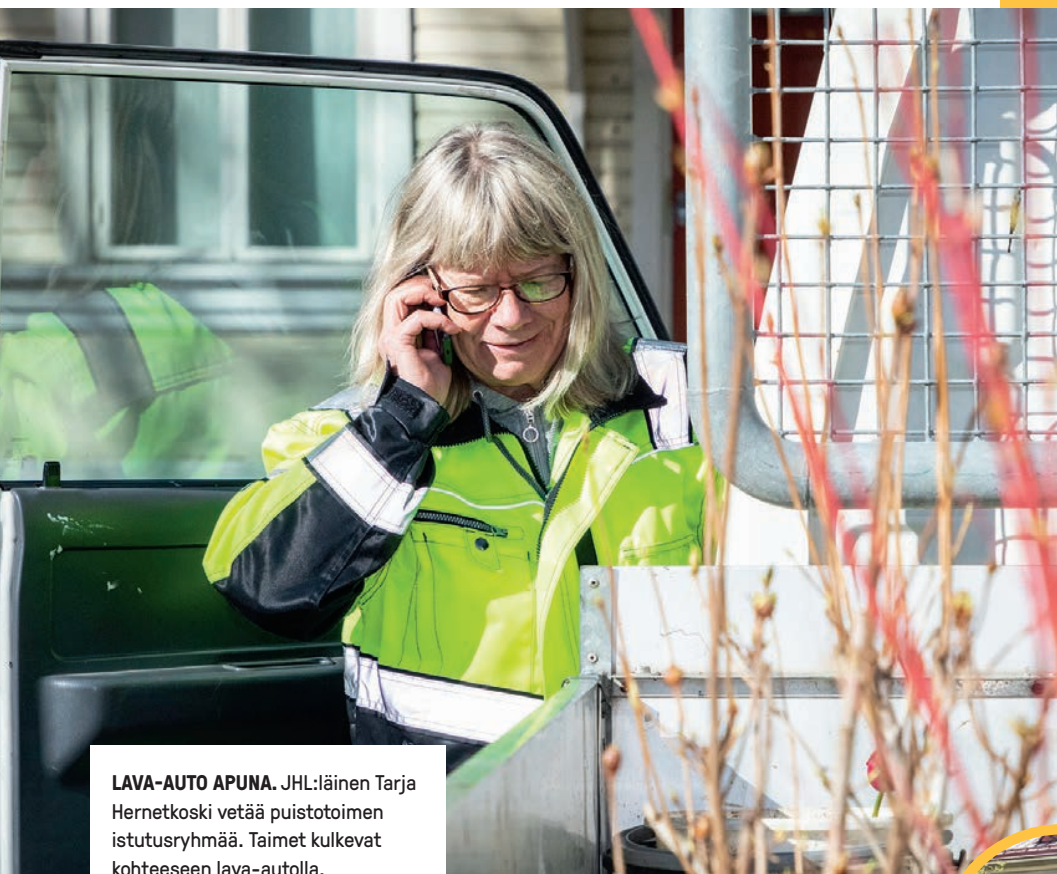
Puiston pääsuunnittelija on Kotkan kaupunginpuutarhuri, puutarhaneuvos **Heikki Laaksonen**.

- Ilman Heikkiä ei olisi Sapokkaa, eikä Kotkaa tunnettaisi puistojen kaupunkina, sanoo Hernetkoski.

Sapokan kunnostus käynnistyi 1990, ja puisto valmistui neljä vuotta myöhemmin. Sen rakennustöistä vastasi muutamia erikoisurakoita lukuun ottamatta kaupungin oma puistotoimi - aivan kuten muidenkin Kotkan puistojen rakentamisesta ja hoidosta.

LAVA-AUTO APUNA. JHL:läinen Tarja Hernetkoski vetää puistotoimen istutusryhmää. Taimet kulkevat kohteeseen lava-autolla.

Kauneus kuuluu kaikille

Kotka tunnetaan puistoistaan, joita turistit tulevat kaukaakin ihailemaan ja ihmettelemään. Puistot toimivat tärkeinä virkistystyksen lähteinä myös kaupunkilaisille. Lisäksi Kotkassa on pidetty huolta siitä, että kauneutta riittää myös erityisryhmille.

Jokaiselle jotakin

Kotkan puistot tarjoavat paitsi silmänruokaa myös toimintaa. Tänäkin kesänä on tarjolla avoimia ja maksuttomia puistojumppia kaikenikäisille.

Kuva Robert Kneschke

Vuokratalossa kukkii

Kaupungin vuokratalon pihan ei tarvitse olla pelkkää asfalttia ja nurmikkoa. Kotkan Korkeavuorenkadun puisten vuokratalojen piha on oikea viherkeidas.

Leikkipuistoja lapsille

Leikkipuistojen suunnittelussa on huomioitava maaston muodot ja turvallisuus. Myös kasvit ja pensaat on valittava taiten.

Potilaiden iloksi

Kymenlaakson keskus-sairaalan potilaita ilahduttaa keväällä kylvetty niitty, jossa kasvaa unikoita, ruiskaunokkeja ja muita niittykukkia.

Hotellivieraita varten

Pölyttäjähönteisten väheneminen on uhka luonnolle ja viljelykasvien menestykselle. JHL:läisen puistotyöntekijä Hannu Murto-Unkilan tekemiä hönteishotelleja löytyy useista Kotkan puistoista.

– *Vähällä voi saada aikaan hyvää, kaunista ja kestävä.*

Myös Hernetkoski tuntee Sapokan kuin omat taskunsa. Hän on osallistunut sen rakentamiseen ja istuttanut sinne kymmeniä pyökkejä, lännen hemlokkeja, tuijia ja muita perennoita.

- Tuossa on Kaino, ja sen vieressä Vieno ja Venla, hän osoittaa kohti kävelykujaa reunustavaa alppiruusurivistöä.

Toukokuun puolivälissä rhododendronit ovat vasta aavistuksen nupulla, mutta kun ne kesän edetessä puhkeavat täyteen väriloistoon, on Kaino väriltään kaikkein hennoin, Viennossa on hiukan enemmän punerrusta, ja Venla hehkuu syvän aniliinin sävyisenä.

Puhtaaksi piirtäjistä suunnittelijaksi

Hernetkoski opiskeli puutarhuriksi Harjun oppimiskeskuksessa Virolahdella. Sittemmin hän jatkoi töiden ohessa puutarhateknikoksi ja suoritti lisäksi puolivuotisen miljöörrakentamisen jatkolinjan.

Ennen puutarha-alan opintoja Hernetkoski opiskeli sisärensä jalanjäljissä yo-merkonomiksi, mutta tiesi jo silloin, että työntää mieluummin sormet multaun kuin hoitaa kirjanpitoa.

- Laskentatoimen opinnot eivät kuitenkaan menneet hukkaan. Numeroita on osattava pyöritellä, kun ynnää eri kohteiden materiaali- ja työkuulumuksia, hän sanoo.

PUISTOJEN AATELIA. Tarja Hernetkoski on suunnitellut ja toteuttanut ruokakattoisen majan Sapokan Vesipuistoon.

Vajaa puolet vuodesta Hernetkoski onkin sisätöissä. Hän aloitti puistotoimen puhtaaksi piirtäjänä ja piirsi puhtaaksi muun muassa Heikki Laaksosen luonnokset Sapokasta.

Taitojen ja kokemuksen karttuessa Hernetkoski on saanut lisää vastuuta. Hän on suunnitellut itsenäisesti useita Kotkan leikkipuistoja, koulujen piha-alueita ja muita uudiskohteita. Hänen kädenjälkensä näkyy myös Palotorninvuorenpuiston ja Sibeliuksenpuiston suunnitelmissa.

- Syksyllä minua odottaa pino vuokratalojen ja päiväkotien pihasuunnitelmia.

Uutta luoden, vanhaa hyödyntäen

Aina 80-luvun lopulle asti puistosuunnitelmat tehtiin käsin ja piirrettiin tussilla muoville. Nykyään käytössä on autocad-ohjelma, joka nopeuttaa ja tehostaa työtä.

Vaikka tekniikka onkin avuksi vihersuunnittelussa, riippuu lopputulos Hernetkosken mukaan suunnittelijan kyvyistä.

- Suunnittelu vaatii luovuutta ja kykyä kolmiulotteiseen ajateluun. Myös kasvien ja rakennusmateriaalinen tuntemus on tärkeää.

Isona etuna Hernetkoski pitää sitä, että hän on saanut olla sekä suunnittelemassa että toteuttamassa suunnitelmia.

- Rakentajilta saatu palaute on todella tärkeää. Silloin oppii, kuinka tarkkoja suunnitelmia on järkevä tehdä, eikä aikaa kulu sellaiseen, jonka voi tehdä hiukan kevyemmällä kädellä.

Vihersuunnitelmia laatiessaan hän sanoo miettivänsä myös suunnittelemiensa puistojen hoitoa ja sen kustannuksia.

- Raha on tiukassa. Tuntuu, että puistojen rakentamiseen helittää päättäjiltä helpommin rahaa kuin niiden ylläpitoon ja hoitoon. Mutta ilman huolenpitoa hienokin puisto on nopeasti rempallaan.

Myös rakennusmateriaalien hyvä tuntemus auttaa pitämään kustannukset kurissa.

- Suunnittelijan on tiedettävä, mikä kivi- tai katemateriaali sopii mihinkin kohteeseen. Jos suinkin mahdollista, käytämme kiviteollisuuden jämpäpaloja ja käytöstä poistettujen hautojen reunakiviä. Vähällä voi saada aikaan hyvää, kaunista ja kestävää.

Joka korsi kohdallaan

Omissa vihersuunnitelmissaan Hernetkoski pyrkii hyödyntämään maaston muotoja sekä luonnon omia elementtejä ja niihin sopivia materiaaleja.

- Sibeliuksenpuisto jäljittelee perinteistä muotopuutarhaa. Siellä nurmikkoalueen on oltava viivasuoraa ja joka korren kohdallaan. Kallioiseen ja kivikkoiseen maastoon sopivat heinät, ja jälki voi olla rouheaa.

Myös ekologisuus on huomioitava jo luonnosteluvaiheessa.

- Kun lähdimme toteuttamaan Karhuvuoren leikkipaikkaa, käytimme vanhan hulevesiojan laajennuksesta yli jäänyttä maata kumpareiden rakentamiseen. Maa-aineksen kuljettaminen muualta maksaa.

Nurmikko on hoidon kannalta työläs, sillä se vaatii jatkuvaa kastelua ja leikkaamista. Siksi Hernetkoski suosii maanpeitto-kasveja ja niittyjä. Jälkimmäiset ovat tärkeitä myös luonnon monimuotoisuuden ja pölyttäjien kannalta.

Tuoreimman niityn Hernetkoski toteutti tänä keväänä Kymenlaakson keskussairaalan edustalle. Nyt parin tuhannen neliön maakaistale puskee unikkoa, lemmikkiä, ruiskaunokkia, kesämalvikkia, öljypellavaa ja maloppia.

Puistolla oltava oma luonne

Kotkassa on kaikkiaan 1400 hehtaaria viheralueita. Niistä rakennettuja puistoja on peräti 170 hehtaaria - se on paljon noin 52000 asukkaan kaupungissa.

Hyvä puisto voi olla kooltaan suuri tai pieni - tärkeintä Hernetkosken mielestä on, että sillä on oma luonne. Kotkan

– On tätä odotettu – kesää nimittäin!

Fuksipuisto on kotipuutarhureiden suosiossa, sillä sieltä löytyy maan komeimmat atsaleat ja runsaasti perennalajeja. Palotornivuoren rinteen tehty puisto hurmaa korkeuseroillaan ja näkymillään, Sapokka vesiputouksillaan, rodolaaksolla ja kiviaidanteillaan.

Omaksi suosikikseen Hernetkoski nimeää Sapokan ohella Katariinan Meripuiston.

- Yli 20 hehtaarin suuruinen puisto- ja virkistysalue löytyy aivan Kotkansaaren eteläkärjestä. Se rakennettiin entisen öljysataman paikalle - ei uskoisi, kun paikkaa nyt katsoo.

Vuosittain Meripuiston upeita kallioita ja merimaisemia käy ihailemassa noin 200 000 kävijää. Lisäksi sieltä löytyy puuhaa kaikenikäisille: on paikkoja auringonottoon, uimaranta, skeittiramppi, piknikpöytiä, muumitalo, pienoismajakoita, mietiskelylabyrintti ja kesäisin lampaita heinikossa laiduntamassa.

Puistoilla on suuri merkitys tavallisille kotkalaisille. Hernetkoski on huomannut sen eritoten tänä koronakeväänä, kun kaupunkilaiset ovat jalkautuneet suurin joukoin ulkoilmaan nauttimaan vihreydestä.

- Tämä on parasta, mitä verovarjoilla saa aikaan, hän sanoo. □

AMMATTINA Puutarhuri

TYÖPAIKAT

**kunnat, seurakunnat,
valtio, yksityinen ala**

LUKUMÄÄRÄ

**noin 1 300 (kunnat,
kokoaikaiset)**

PALKKAUS

**puistotyöntekijä: noin 1900 e
puutarhuri: noin 2500 e**

TYÖLLISTYMINEN

tarvetta kausityöntekijöille

Puutarhuri on puutarha-alan perustutkinto. Se antaa valmiudet työskennellä kuntien ja seurakuntien puisto- ja viheryksiköissä, puutarha-alan yrityksissä tai ryhtyä itse viheralan yrittäjäksi. Opinnoissa voi erikoistua joko kukka- ja puutarha-kaupan osaamisalaan, puutarhatuotannon osaamisalaan tai viheralaa.

Viheralan puutarhurit rakentavat ja ylläpitävät pihoja, puistoja, leikkipuistoja, hautausmaita ja muita viheralueita, kuten taajamametsiä ja virkistysalueita.

Viheralan ammattilaiselta edellytetään kohtuullista fyysistä kuntoa ja kiinnostusta luontoon. Myös ulkoilmassa viihtyminen on tärkeää. Työ keskittyy kasvukauteen, joten osa työskentelee alalla osa-aikaisesti.

Puutarha-alan perustutkinnon laajuus on 180 opintopistettä. Opintojen kesto riippuu opiskelijan työkokemuksesta ja suorittamistavasta (päiväkoulutus, monimuotokoulutus, näyttötutkinto). Tutkinnon suorittaneiden ammattinimikkeet vaihtelevat: puutarhuri, puistopuutarhuri, puistotyöntekijä, puistotyönjohtaja, puistomestari.

Viherala työllistää ympärivuotisesti 9000 henkilöä, joista kuntien ja seurakuntien osuus on runsas 2000. Kausityöntekijöitä koko toimialalla on noin 19000.

JETI FULL ELECTRIC
MOBILE LIBRARY

Ihan liekeissä

Suomen ja koko maailman ensimmäinen sähkökirjastoauto on turkulaisen erikoiskirjastovirkailija Teemu Hiltusen unelmien ja uurastuksen tulos. Olkaa hyvä!

teksti Ulla Puustinen kuvat Vesa-Matti Väärä

ERIKOISKIRJASTOVIRKAILIJA
Teemu Hiltunen ja sähkökäyttöinen kirjastoauto Lieke ovat valmiina palvelemaan lainaajia.

Ajatus täyssähköisestä kirjastoautosta välähti JHL:läisen kirjastoautonkuljettajan **Teemu Hiltusen** mieleen vuonna 2015. Hän luki ajoneuvotekniikkaa käsitteleviä verkkojuttuja ja bongasi sähkökuorma-autoista kertovan artikkelin.

- Aloin miettiä, eikö kirjastoautoa sähkömoottorilla voisi rakentaa myös linja-auton alustalle.

Kiinnostus autoihin ja moottoreihin juonsi siitä, että ennen kirjastoalalle päätymistään Hiltunen oli opiskellut ajoneuvomekaanikoksi ja työskennellyt vuoden ajan linja-autonkuljettajana Turussa. Sen jälkeen hän jatkoi opintoja auto- ja kuljetustekniikan insinööriksi.

- Markkinoin ideaa kollegoilleni, mutta vastaanotto oli epäilevä. Sitä pidettiin liian kalliina ja epävarmana, hän muistelee työkavereiden suhtautumista.

Monta mutkaa matkassa

Hiltunen ei lannistunut vaan otti yhteyttä kotimaisiin ja ulkomaisiin autovalmistajiin.

- Volvota vastattiin, että he eivät toimita pelkkää alustaa, vaan koko auton. Kotimainen Kiitokori ei taas uskaltanut mukaan näin riskialttiiseen hommaan. Asia jäi joksikin aikaa.

Mutta sitten alkoi tapahtua: Vuonna 2016 ensimmäiset pikaladattavat sähköbussit aloittivat Turun kaupunkiliikenteessä. Samoihin aikoihin kaupunki linjasi tavoitteekseen olla hiili-neutraali vuoteen 2029 mennessä.

Sen seurauksena muutkin innostuivat sähkökäyttöisestä kirjastoautosta, ja sen hankintamäärärahaa nostettiin. Senkin jälkeen oli mutkia matkassa, sillä autovalmistajien kilpailuttaminen osoittautui ennakoitua hankalammaksi.

- Loppumetreillä iski vielä korona. Se hidasti auton käyttöön-ottoa ja pääsyä liikenteeseen, harmittelee Hiltunen.

Mutta loppu hyvin, kaikki hyvin. Nyt sähkökäyttöinen kirjastoauto, nimeltään Lieke, on tullattu, katsastettu, varusteltu ja valmis palvelemaan turkulaisia lainaajia.

Kiinassa koottu, Suomessa suunniteltu

Turun kaupunki päätyi tilaamaan kirjastoauton Jeti Industries Ltd:ltä. Kyseessä on 2012 perustetun turkulaisyrityksen ensimmäinen kirjastoauto - ja firman kannalta merkittävä päänavaus sähköajoneuvomarkkinoille.

- Lieken merkki on Jeti ja malli E12. Se on kokonaan suomalaista suunnittelua, mutta koottu alihankintana Kiinan Xianmenissa, kertoo yhtiön toimitusjohtaja **Niko Andersson**.

Auto on valmistettu pääosin suomalaisesta teräksestä ja vanerista. Myös valtaosa sen teknisistä komponenteista, kuten johtosarjat ja sähköjärjestelmät, on kotimaista tekoa.

- Kyseessä oli pilottihanke, ja auto räätälöitiin turkulaisen kirjastoväen toiveiden mukaan, sanoo Andersson.

Auton voimanlähde, 172 kWh:n akku, on kiinalaisen CATL:n valmistama.

KESÄKUUSSA LIIKENTEeseen. Kun hyllyt on täytetty kirjoilla ja muulla lainattavalla aineistoilla, pääsee Lieke liikenteeseen.

HILTUNEN RATISSA. Ohjaamo ja auton hallintalaitteet eivät eroa tavallisesta linja-autosta, mutta sähköauto on päästötön ja lähes äänetön.

Lieke ei tupruta ilmaan hiilidioksidia.

- Akun toimintasäde on yli 100 kilometriä, joka riittää hyvin meille, kertoo Hiltunen.

Yleensä akkua ladataan yön yli. Lisäksi se ehtii latautua pari tuntia aamu- ja iltavuoron välissä.

Päästötön ja lähes äänetön

Koska käyttövoimana on sähkö, ei Lieke tupruta ilmaan hiilidioksidia eikä pienhiukkasia. Alhaisilla nopeuksilla se rullaa äänettömästi - siksi siinä on akustinen hälytysjärjestelmä, josta syntyy alle 20 kilometrin nopeuksissa moottorimainen ääni.

- Sen hurina muistuttaa hiukan V8:n moottoria, kertoo Hiltunen.

Muutenkin uusi kirjastoauto on melkoinen parannus entiseen verrattuna. Lieke on niin sanottu low entry-auto, eli sen etu- ja keskiovesta on vain askelman nousu lattiatasolle. Auton takaosa nousee kahden rapun verran, koska sen alla on portaaliakseli.

Turun kahdessa vanhassa kirjastoautossa peräpää on ylempänä, ja rappuja on kolme. Lieke onkin selvä parannus esteettömyyttä ajatellen.

Työskentelymukavuutta lisää se, että autossa on wc. Vanhoista se puuttui, ja kuljettajien piti asioida huoltoasemien vessoissa kesken työpäivän.

- Jääkaappi ja mikroaaltouuni ovat ihan luksusta. Aiemmin on katsottu kateellisina muiden kaupunkien kirjastoautoja, jotka ovat olleet paljon paremmin varustettuja, sanoo Hiltunen.

Liekkeen keksi Lönnrot

Päästöttömän sähkökirjastoauton käyttöönotto on tärkeä etappi kirjastoautojen historiassa. Turku on alan edelläkävijöitä, sillä Suomen ensimmäinen kirjastoauto, Fordin alustalle Nummelan koritehtaalla rakennettu Vanha Ykkönen, aloitti vuonna 1961 Suomen Turussa.

Myös auton nimeen Lieke liittyy kiinnostava tarina. Se valikoitui nimikilpailun perusteella, mutta ei suinkaan sattumalta.

Vielä 1800-luvun alkupuolella sähköstä käytettiin sanaa elektrisiteetti. 1850-luvulta lähtien vierasperäisille sanoille pyrittiin löytämään suomenkielinen vastine, ja Elias Lönnrot ehdotti lainasanan tilalle liekettä.

Lääketieteen tohtori Samuel Roosin ehdottama sähkö vei kuitenkin voiton ja vakiintui pikkuhiljaa käyttöön. Syynä lienee ollut se, että sana kuvastaa paremmin sähkön sähähtävää luonnetta.

Pitkän uurastuksen tulos

Liekkeeseen tiivistyy Hiltusen lähes viisi vuotta kestänyt uurastus. Siihen on sisällytetty taustaselvityksiä, lukuisia yhteydenottoja auto- ja korivalmistajiin, aimo annos kunnallista byrokratiaa ja kaksi matkaa autovalmistajan tehtaalle Xianmeeniin. Puhumattakaan muutamasta epätoivon hetkestä, jolloin hanke ei tuntunut etenevän.

Melkoinen menopeli

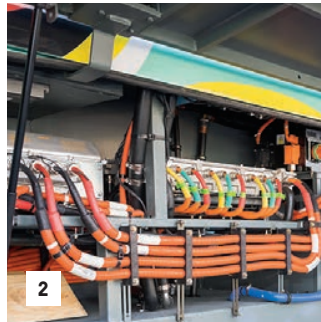
Kirjastoautojen lukumäärä on vähentynyt 2000-luvulla yli kolmanneksella. Nyt niitä on liikenteessä noin 130. Turussa käyttöön otettu sähkökirjastoauto Lieke on päästötön uuden sukupolven kirjastoauto, jossa on huomioitu myös sujuvan asiakaspalvelun ja esteettömyyden vaatimukset.

1

3

2

4

Kuka tämä sähkökirjastoautohankkeen pioneeri oikein? Teemu Hiltunen on ensimmäiseltä ammatiltaan bussinkuljettaja, jota pyydettiin vuonna 2004 tuuraamaan sairauslomalle jäänyttä kirjastoautonkuljettajaa.

- Huomasin tykkääväni työskennellä kirjastoautossa, koska meno on rauhallisempaa kuin busiliikenteessä, työajat perheellisen kannalta sopivat ja asiakkaat mukavia, hän perustelee.

Auto- vaan ei lukemies

Pian Hiltusta pyydettiin tuuraamaan toistamiseen kirjastoautoon. Silloin ala alkoi kiinnostaa niin paljon, että hän suoritti työn ohessa kirjastovirkailijan tutkinnon.

Muutaman kuukauden kuluttua Turun auto-kirjasto-osaston silloinen johtaja **Kalle Varila** ehdotti Hiltuselle vakituista pestiä. Vuoden 2007 alusta lähtien hän on ollut Turun kaupunginkirjaston palveluksessa.

- Moni kuvittelee, etteivät kirjastoauton virkailijat ymmärrä mitään tekniikasta, mutta minua se kiinnostaa enemmän kuin kirjat.

Hiltusella on lukihäiriö. Insinööriopintoja se ei haitannut, hidasti korkeintaan, mutta kauno-kirjallisuuden ahmijaa hänestä ei ole tullut.

- Sen sijaan kuuntelen asiakaspalautetta kirjoista, ja pystyn sen perusteella suosittelemaan luettavaa muille. □

1 Ensimmäinen laatuaan

Maaailman ensimmäinen sähkökirjastoauto Lieke otettiin käyttöön Suomen Turussa kesäkuun alussa. Se korvaa toisen Turun kaupunginkirjaston dieselautoista.

2 Moottori löytyy takaosasta

Autossa on 250 kestopagneettimoottori, joka saa voiman 172 kWh:n CATL-akusta. Samoja akkuja käyttävät tunnetuimmat täyssähköautot Teslat.

3 Riittävä toimintasäde

Akun lataus täyteen kestää noin viisi tuntia. Auton toimintasäde täydellä akulla on 100 kilometriä, ja se riittää pisimmällekin reitille Turussa.

4 Low entry -auto

Jeti on ns. low entry -auto, eli sen etu- ja keskiovesta on vain askelman nousu lattiatasolle. Se on merkittävä parannus esteettömyyttä ajatellen.

400 000 e 12,1 m

HANKINTAHINTA

Auton hankintahinta on noin 400 000 euroa. Lisäksi latauslaite maksaa noin 40 000.

AUTON MITAT

Auton strategiset mitat ovat: pituus 12,1, leveys 2,55 ja korkeus 3,3 metriä.

Tuskainen sopimuskierros

Kunta-alan työehtoneuvotteluista povattiin vaikeita, mutta tuskin kukaan arvasi, millainen tuskien taival niistä tulisi.

teksti Ulla Puustinen piirros Anita Polkutie

Kun merellä tuulee ja yksi soutaa, toinen huopaa ja kolmas pistää peräsिमessä kaikki keinoin hanttiin, uhkaa paatti upota. Juuri näin oli käydä kuntapuolen työehtoneuvotteluissa.

- Neuvottelukierros oli poikkeuksellisen raskas. Niin raskas, että siitä jäi arpia, myöntää JHL:n neuvottelujohtaja **Kristian Karrasch**.

Tarkemmin hän ei halua asiaa eritellä. Silti jokainen neuvottelija seurannut tietää, että hoitajaliittojen muodostaman Sote ry:n ja etenkin Tehyn puheenjohtajan **Millariikka Rytkösen** otteet hämmentivät niin muita palkansaajajärjestöjä kuin työntantajapuolta.

Päättynyt neuvottelukierros on Karraschin mukaan malliesimerkki myös siitä, miten käy, kun työehtoneuvotteluista tulee julkisuuspelejä.

- Neuvottelija ei saisi käyttää järjestölliseen kampanjointiin. Silloin osapuolille tulee liian suuri kiusaus kertoa neuvottelun kulusta ja sisällöstä ennen aikojaan. Se häiritsee sekä neuvottelurauhaa että ilmapiiriä.

Akavalaisia edustavan Jukon sekä JHL:n ja Jytyn muodostaman JAU:n yhteistyö sen sijaan toimi.

- Toki kummallakin oli omia painotuksia ja myös joitain näkemyseroja asioista, mutta varsin pian

muodostui yhteinen hahmotelma siitä, millainen kokonaisuus ratkaisu voisi olla.

Korona pitkitti neuvotteluja

Neuvottelukierros oli myös harvinaisen pitkä, tammi-kuun alkupäivistä toukokuun lopulle.

- En muista, milloin neuvottelut olisivat venyneet kaksi kuukautta yli edellisen sopimuksen päättymisen, sanoo Karrasch.

Yksi syy venymiseen oli Karraschin mukaan siinä, että koronaepidemian takia työntekijäjärjestöillä ei ollut oikein mahdollisuutta tehostaa vaatimuksiaan työtaistelutoimilla.

- Kun paine puuttuu, se hidastaa kompromissien syntymistä.

Toinenkin syy mätelemiseen johtui koronasta.

- Maaliskuun puolivälistä lähtien neuvottelut käytiin etäyhteydellä. Tilanne oli erilainen, kun kukin istui kotonaan, eikä oltu yhteisen neuvottelupöydän ääressä kuten tavallisesti. Mutta näissä oloissa suoja-muuri oli tietysti välttämätön.

Kolmantena hidastavana tekijänä Karrasch mainitsee sen, että kunta-alan työehtosopimusten ohella neuvoteltavana oli kunnallisen pääsopimuksen uusiminen. Tämä johtui siitä, että kuntien sosiaali- ja terveydenhoitoalalla työskentelevät haluttiin siir-

KVTES

Sopimuskausi:
1.4.2020–28.2.2022

1.8.2020:
yleiskorotus 26 €,
kuitenkin
vähintään 1,22 %

1.4.2021:
yleiskorotus 1,0 %

1.4.2021: paikallinen
järjestelyerä 0,8 %

LISÄTIETOA

kunta-alan palkan-
korotuksista ja muista
työehdoista jhl.fi

– Kunta-ala uhkasi jäädä synkkenevän taloustilanteen vangiksi.

tää kunnallisen virka- ja työehtosopimuksen piiristä omaan alakohtaiseen sopimukseen.

Vetoapua sovittelijalta

Kun neuvottelut eivät maaliskuun lopun jälkeen liikahtaneet mihinkään, liitot pysyivät valtakunnan- sovittelijalta sovitteluapua. Sote ry kaatoi kuitenkin **Vuokko Piekkalan** ratkaisuesityksen vapun aattona.

Mitä pidemmälle toukokuu eteni, sitä rumempaa jälkeä korona teki kuntataloudessa.

JAU:n ja Jukon huoli kasvoi päivä päivältä.

- Pelkäsimme, että kunta-ala putoaa keltasta ja jää synkkenevän taloustilanteen vangiksi. Ratkaisun jääminen syksyyn olisi tarkoittanut hyvästejä yleisen linjan mukaisille palkankorotuksille, sanoo Karrasch.

Lopulta Sote ry:n oli taivuttava. KT Kuntatyöntajat antoi ota tai jätä -sopimusesityksen 27. touku-kuuta, ja kaikkien pääsopijajärjestöjen hallinnot hyväksyivät sen seuraavana päivänä.

- Ratkaisu noudattaa hyvin pitkälti sovittelijan esitystä. Rahaa on käytössä itse asiassa neljätoista tuhannesosaa vähemmän kuin Tehyn ja Superin torjumassa sovintoratkaisussa.

Lopputulokset tyydyttävä

Lopputulokset Karrasch on olosuhteet huomioon ottaen tyytyväinen.

- Yksi päätavoite, eli kiky-tuntien kuoppaaminen, toteutuu elokuun lopussa. Sen johdosta sopimukseen kirjatut muutamat työaikalääräysten joustavoittamiset ovat merkitykseltään vähäisiä, hän sanoo.

Suurempi merkitys on sillä, että enää lomarahaa vaihtaminen vapaaseen ei vaadi paikallista sopimista.

- Vuodesta 2021 lähtien jokainen kvteessin piirissä oleva jäsen voi sopia työnantajan kanssa asiasta itse. Tessissä on vain yleinen kirjaus vaihtosuhteesta ja siitä, kuinka lomarahaa vaihto käytännössä tapahtuu, mutta päätös on työntekijän ja työnantajan välinen.

Tuntiteessin piirissä vaihdosta voi sopia jo tänä kesänä työntekijän ja -antajan kesken.

Myös kunta-alan palkankorotukset noudattavat niin sanottua yleistä linjaa.

- Vielä vuoden alussa tavoitteena oli haastaa yleinen linja ja saada sitä paremmat korotukset, mutta se jäi haaveeksi. Korona tuli väliin, ja piti tehdä uusi tilannearvio, sanoo Karrasch.

Eniten hän harmittelee sitä, että työelämän laatu- kysymykset eivät edistyneet toivotulla tavalla.

- Viime syksyn kenttäkierroksella nousi jäsenistöä perusteltuja toiveita työn ja perhe-elämän

yhdistämisen ja tasa-arvon edistämisestä. Nämä asiat eivät edenneet - tuli rahakierros, ja tekstikysymykset jäivät sivuun.

Sopimusperhe laajenee

Jatkossa kunnallinen sopimusperhe laajenee sote-sopimuksella. Sen piiriin kuuluvat paitsi hoitajat myös kvteessin liitteiden 3 ja 4 ammattilaiset mukaan lukien sairaaloiden laitos- ja sairaalahuoltajat.

Sairaanhoitopiirien ja sote-kuntayhtymien palveluksessa olevat ruokapalveluammattilaiset, talous- ja toimistoväki ja tekniset jäävät edelleen kvteessin ja teknisen sopimuksen piiriin.

- Kyse ei ole sote-alan dramaattisesta erkaantumisesta, vaan sote-sopimus asettuu samaan asemaan kuin teknisiä, tunti-työntekijöitä, opettajia ja lääkäreitä koskevat nykyiset sopimukset, selventää Karrasch.

Pääneuvotteluryhmä neuvottelee edelleen kvteessin, ja muissa kunta-alan työehtosopimuksissa noudatetaan pääneuvotteluryhmässä sovittua kustannusraamia. Niinpä myös sote-sopimuksen palkan- korotukset ovat jatkossakin kokonaisuutena samaa tasoa kuin muissa kuntatesseissä.

Sote-sopimus tulee voimaan 1. syyskuuta 2021, mutta sen piirissä oleviin työntekijöihin noudatetaan kvteessin ehtoja vuoden 2022 loppuun asti.

- Nyt on aikaa neuvotella sote-sopimuksen tarkasta sisällöstä, sillä toistaiseksi on olemassa vasta päätöslinjat, sanoo Karrasch

Tekninen ala tarkasteluun

KT Kuntatyöntäjien toive on, että kunnallisten sopimusten määrä ei kasvaisi. Kun siis päätettiin sote-sopimuksesta, neuvotteluosapuolet sopivat samalla siitä, että teknisellä toimialalla pyritään tulevaisuudessa yhteen sopimukseen.

- Vielä ei ole otettu kantaa, miten se käytännössä toteutuu. JHL panostaa tähän tosissaan ja on valmis rakentamaan uutta vahvempaa kokonaisuutta, sanoo Karrasch.

Onpa sopimusrakenne mikä hyvänsä, kenenkään työehdot ja edut eivät heikkene. □

AKTUELL SVENSKSPRÅKIG information
om avtalsrörelsen samt nya kollektiv-
avtal finns på jhl.fi/avtalsrörelsen.

Viimeisen päälle fiksattu

Mikään pino ruostuneita moponkappaleita ei ole Tomi Salmiselle mahdoton. Hän fiksaa romusta esiin Pappa-Tunturin, uudenkoittävän kuin suoraan myymälästä vuosikymmenten takaa.

teksti Taina Saarinen kuvat Vesa Tyni

Raisiolainen **Tomi Salminen** on hurautanut pappamopoihin. Mopojen omistus ei ole hänelle itsetarkoitus, vaan niiden viehäytys piilee entisöinnin ja ajamisen ilossa. Kun hän on entisöinyt pyörän ajokuntoon, sitten huristellaan vaimon kanssa.

Mikä vanhoissa kaksipyöräisissä viehättää?

Entisöinti ja korjaaminen on kivaa, ja vanhoilla Tuntureilla ajaminen hienoa. Nämä lähtevät aina käyntiin.

Mistä löydät vanhoja mopoja?

- Netin Torista näitä löytyy. Usein ostan ihan raatoja, jotkut jopa irto-osina. Puhdistan, maalaan, korjaan, puran moottorin ja sitten kokoan palapelin. Äskettäin hain Janakkalasta neljä Tunturin raatoa, mahtuivat juuri ja juuri autoon. Kyllä näitä kannattaa kauempaakin hakea. Moottoripyöräni, vuoden 1955 EMW:n, hain alkuperäiseltä omistajalta Aurasta. Se oli ollut maatalossa jossain kuivurissa ties kuinka kauan, bensatankkikin oli täynnä jyvää. Hiiret varmaan asuneet siellä. EMW on BMW:n itäsaksalainen rinnakkaismerkki. Pyörä oli tosi huonossa kunnossa, mutta nyt se on hieno.

Mikä oli ensimmäinen projektisi?

- Korjaamisen ja entisöinnin olen oppinut vuosien ja tekemisen myötä. Ensimmäinen Pappa-Tunturini oli vuoden 1976 vihreä Tunturi. Sen hankin 20 vuotta sitten. Kokosin ajokuntoon pojalle, kun hän sellaisesta innostui. Hän ajoi paljon, pari kolariakin, ja pyörä meni huonoon kuntoon. Vuonna 2003 sitten entisöin sen. Tuolla se on tallessa, ihan priima.

Missä remontoit?

- Autotallissa. Seuraava Tunturin runko odottaa siellä, sai juuri uuden punaisen maalin. Sen voisi vaikka sähköistää. Bensatankkiin saisi ohjauskeskuksen. Maalatessa minulla on täydet suojavarusteet, suojateltta ja ilmanvaihto.

Mikä on entisöinnissä hankalaa?

- Varaosien etsimiseen menee joskus aikaa paljon. Se on tunti-kausien netissä selaamista. Välttämätöntä, mutta hidasta.

Mitä pyöriä sinulla on?

- Tuntureita on kuusi käyttökuntoista. Lisäksi on muutama mopo muita merkkejä. Kaksi skootteria on, joista toinen on Suomen ainoa NSU vuosimallia 1958. Siinä on jalkavaihteet,

toinen poljin vaihtaa isompaan, toinen pienempään. Kerran kaveri soitti, että suututko, jos tuon Lambrettan pois nurkista. Skootteri sekin. Pistin sen kuntoon, ja kun lähdetään liikkeelle skoottereilla, Marja ajaa sillä ja minä NSU:lla. Moottoripyöriä on kaksi, EMW:n lisäksi Marjan AWO. Kaikki meidän ajokuntoiset pyörämme ovat museorekisterissä. Se tarkoittaa, että ne ovat alkuperäisessä kunnossa ja ajopäiviä saa vuodessa olla enintään 30.

Saako varaosia helposti?

- Sellaista varaosaa ei olekaan, mitä ei rompetoreilta löydä. Tunturien huoltokirjat ja moottorien ja runkojen räjäytyskuvat löytyvät harrastajien, AMA ry:n ja Rapapappojen sivuilta. Sieltä löytyy kaikki mahdollinen tieto ja myös Tunturimopedien historia. Alkuperäiset maalitkaan eivät ole ongelma. Värinsekoitusohjelmaan syötetään valokuva väristä, tuloksena saa purkillisen ihan tarkkaan samaa sävyä, kuten on esimerkiksi vuoden 1960 Mobylette-moottoripolku-pyörän pronssin väri. Siihen teetin myös keltaisen rekkarin, koska nykyrekisterikilvet ovat liian isoja.

Mistä pappamopojen suosio johtuu?

- Nostalgiaahan se on. Näitä harrastavat kai eniten viisi-kuusikymppiset, jotka ajoivat omassa nuoruudessaan 70-luvulla Tunturi-mopoilla. Sitten tuli sukupolvi, joille myytiin Gileraa, putkirunkoista ja enduroa. Tunturit jäivät vanhoille. Kun entiset nuoret tulivat keski-ikänsä, kaivettiin vanhat mopot esiin. Silloin nousivat hyväkuntoisten hinnat.

Saako näillä huomiota?

- Aina kun ollaan näillä liikkeellä, joku tulee katsomaan ja kyselemään. Muistelemaan omia nuoruuden mopojaan ja ihaillemaan. Ja Marjalle näytetään peukua. Välillä on kyllä ihmetelty, et kui niit noi paljo o.

Mitä kokoelmasta puuttuu?

- Hankin näitä entisöinnin ilosta, omistaminen ei ole se tavoite. Pari olen myynytkin. Enempään ei ole tilaa. Tunturi Sporttia meillä ei ole. Se oli Tunturin vähän erinäköinen nuorisomalli. Kun poljinpakko poistui, tuli starttikäynnistys ja jalkatapit. Ajoin nuorena vuosimallilla 1968. Sportin voisi hankkia, mutta se pitäisi saada itse laittaa kuntoon. □

TOMI SALMINEN
syntynyt 1958

KOTIPAikka
Raisio

AMMATTI
asentaja Ilmalan varikolla

PERHE
puoliso Marja, kaksi aikuista lasta ja yksi lapsenlapsi

HARRASTUKSET
mopojen entisöinti, tiffanytyöt, puutarhan ja pihan hoito

Motiivini

MITÄ VINKKEJÄ ANTAISIT MOPOJEN ENTISÖINNISTÄ KIINNOSTUNEELLE ALOITTELIJALLE?

Mahdottomasta ei kannata aloittaa. Osia ei noin vain kaupasta saa, eikä maalaus aina onnistu kerralla.

Joka käännteessä on yllätyksiä. Pitkä pinna kannattaa olla, ja sitä on hyvä olla paljon.

MITEN VALITSIT AMMATTISI?

Isäni oli VR:llä moottoriasentajana. Olimme yhtä aikaa töissäkin mutta eri puolilla Turun konepajaa.

OLET MONITAITURI. MINKÄ KÄDENTAIDON AIOT VIELÄ OPETELLA?

Ennen mopoja opettelin tiffanytyöt, puuesineiden sorvaamisen ja korukivien hionnan. Niitä sitten, jos mopoilta jää aikaa.

Relaa - älä ryntää kesälaitumelle!

Poikkeuskevättä seuraa tänä vuonna väistämättä poikkeuskesä. Myös valmiit lomasuunnitelmat ja -laukut täytyy todennäköisesti pakata uudestaan.

teksti Saija Heinonen kuvat JHL-kuvapankki, Raili Takolander ja Hanna Takolander

Loma on kuitenkin loma, vaikka sen toteutus olisi tänä vuonna jotain ihan muuta kuin olit suunnitellut. Kesästä ja lomasta kannattaa ottaa kaikki hyöty irti. Ei hampaat irvessä ja suorittaen, vaan itseään kuunnellen ja kepein askelin.

Työpsykologi ja psykoterapeutti **Outi Reinola** Terveystalosta vertaa kesälomaan laskeutumista rankan urheilusuorituksen jälkeiseen tilaan.

- Jos juokset maratonin, niin sen jälkeen sallitusti lepää ja rentoudut. Et suinkaan sääntää saman tien uudelle maratonille.

Hän korostaa, että kevät on ollut esimerkiksi juuri monelle JHL:läiselle rankka puristus. Siksi ei etenkään nyt ole syytä rynnätä lomalle suomatta itselleen muutamaa loivaa tuumauspäivää.

Pehmeä lasku lomaan

Reinola suosittaa viettämään pari kolme loman alkupäivää ihan vain olemalla ja tekemällä sitä, mikä miellyttää. Ja jos ei mikään huvita, niin sekin on sallittua.

- Moni voi loman ensimmäisinä päivinä olla tosi väsynyt, jopa alakuloinen. Ne ovat täysin normaaleja tuntemuksia, ja niihin kannattaa jopa varautua.

Jo ennen lomalle jäämistä olisi ihanteellista, jos voisi sumplia työnsä siten, että kalenteri näyttäisi tyhjää pari viimeistä päivää. Loman alkupäivät kun usein kuluvat helposti mieltiessä mitä jäi tekemättä.

- Minulla on melko tiukka neuvo etenkin esimiehille: jätä ehdottomasti puskurivaraa lomaa edeltäville päiville. Aina jostain eteen putkahtaa niitä ennakoimattomia tulipaloja, joita pitää pikaisesti sammuttaa.

Jos äkillisesti hoidettavia hommia ei ihme kyllä ilmaannukaan, parhaassa tapauksessa ajan voi käyttää vaikka kiertelemällä työpaikalla kuulostelemassa kuluneen kevään tuntemuksia.

Reinola tietää, että ajatus edes parin päivän ”tyhjäkäynnistä” on tänä päivänä miltei utopistista. Siihen tulisi kuitenkin pyrkiä, jos ja kun toiveena on loma, joka täyttää sille asetetut tavoitteet eli elpymisen ja työstä irrottautumisen.

Sano se ääneen

Reinolan mielestä olisi hyödyllistä, jos työyhteisöt voisivat ennen lomien alkua istua alas vaikka muutaman kahvitauon ajan pohtimaan menneen kevään kokemuksia.

- Kaikki, minkä voi sanoa ääneen, on pois mielen päältä ja keventää omaa henkistä taakkaa. Kukaan ei taatusti odottanut tai halunnut tällaista kevättä.

Koronan mukanaan tuomat yllättävät muutokset ovat vaikuttaneet meistä ihan jokaiseen. Toisiin enemmän ja toisiin vähemmän.

Koko Suomi sairastui, ja nyt ollaan vasta matkalla pikku hiljaa kohti yhteiskuntamme toipilasvaihetta.

Vaikka ympäristö ja olosuhteet luonnollisesti vaikuttavat mielialaan, Reinola muistuttaa, että omaa mieltään voi hie-man tsempata. Olisi tärkeää ponnistella ja oivaltaa se, mikä on kaikesta huolimatta hyvin ja mikä on sujunut poikkeusoloista huolimatta.

Kulunut kevät on ollut monella työpaikalla uusien työtapojen opettelemista, kiirettä ja tiukkoja käänteitä. Paljon sellaista, mihin kukaan ei vielä muutama kuukausi sitten aavistanut joutuvansa.

Siksikin olisi hyvä yhdessä käydä läpi paitsi niitä hankalia tilanteita myös onnistumisen hetkiä. Molempia varmasti löytyy.

- Tottahan ihanteellisinta olisi, kun pääsisi aloittamaan lomansa positiivisen palautteen siivittämänä, Reinola toivoo.

Stop surkuttelulle - tee jotain uutta

Entä jos kesäloma tuntuu tänä vuonna jopa pettymykseltä? Koko talven odotettu unelmamatka on peruuntunut, ja perheen tiivistä yhteiseloakin on tullut nautittua jo lähes yliannostukseen asti.

Reinola korostaa, että hetken on lupa märehtiä asiaa, mutta marttyyriksi ei pidä heittäytyä.

- On käännettävä koko ajatuskulku. Tämä nyt vaan on erilainen kesä ja loma. Ja taatusti tästä välivuosikesästäkin löytyy paljon hyvää.

Lapsen pettymys täytyy kerä auki jo luvattujen, mutta pieleen menneiden suunnitelmien osalta.

- Itseasiassa lapset pääsevät usein harmituksen yli meitä aikuisia nopeammin. Heidän pitää antaa kysyä ja puhua aiheesta riittämiin, Reinola sanoo.

Surkuttelun sijaan kannattaa miettiä, mitä erilaista ja täysin uutta tämä kesä tarjoaa. Lisäksi aina voi alkaa tehdä suunnitelmia tulevia lomia varten.

- Jos yhtään lohduttaa, niin ainakaan et ole yksin näiden pohdintojen kanssa, Outi Reinola toteaa. □

MUUTAMA PÄIVÄ loman alusta kannattaa ottaa levon kannalta: tehdä, mitä huvittaa tai olla tekemättä.

KESÄVINKKEJÄ:

KOTIMAANI OMPI SUOMI

Jos olet yleensä lomalla matkustanut ulkomaille, tee se nyt omassa maassasi. Lähde turistina suomalaiseen kaupunkiin, jossa et vielä koskaan ole käynyt. Moniin turistikohteisiin on mahdollista tutustua pikkurahalla, esimerkiksi Helsingissä pääsee paikallisbussimaksulla Suomenlinnaan.

HAASTA ITSESI

Niin mieli kuin koko ihminen hyötty haasteellisesta tekemisestä. Haaste ei tässä yhteydessä tarkoita välttämättä mitään extremesuoritusta. Se voi olla vaikka jonkin uuden taidon opetteleminen. Tai tee jotain hauskaa tai hullua, jotain mitä et yleensä - tai ehkä ikinä - ole tehnyt! Haaste voi olla ihan vaikka vain Helsingin uusien ratikkareittien opettelu.

RIKO RUTIINEJA

Pidä kiinni siitä mikä toimii, mutta riko jokin vanha piintynyt tapasi. Jos olet siivoushirmu, koita jättää tällä lomalla varasto siivoamatta. Ja toisin päin: sinä huithapeli, nyt olisi korkea aika käydä läpi keittiön kaapit ja antaa kyytiä kymmenen vuoden takaisille maustepurkeille ja jauhopusseille.

ÄLÄ JÄÄ YKSIIN

Osa pienemmistä tapahtumista ja harrastustoiminnoista näyttäisi toteutuvan ja käynnistyvän näillä näkymin kesän aikana. Jos yksinäisyys ahdistaa, lähde reippaasti mukaan. Kaikki sosiaalinen toiminta ja kohtaaminen virkistää.

Yksin lomaa viettäviä on paljon. Puhu tuntemattomille! Koskaan ei tiedä, kuinka paljon se toinenkin on saattanut juttuseuraa kaivata.

LASKE VAATIMUKSIASI

Erikoisen kevään jälkeen ei tällä lomalla tarvitse tehdä mitään erikoista. Anna itsellesi lupa laskea normaaliloman vaatimuksia ja odotuksia. Vietä kuitenkin täysipainoinen ja omannäköisesi "väli-vuosikesäloma." Tämä kesä jää joka tapauksessa taatusti mieleen korona-kevään jälkeisenä koronakesänä.

*Rauhoita mieli,
kroppa ja unirytmii
jo ennen lomaa.*

Irtiotto kaiken a ja o

Jotkut suosittavat, että lomalla pitäisi olla yhtä soittoa vähintään kaksi viikkoa. Osa puhuu jopa viiden viikon puolesta.

- Loman pituutta oleellisempaa on mielestäni se, että lomalla pääsee aidosti irti töistä, sanoo **Outi Reinola**.

Hän jatkaa, että ei edes viidestä viikosta ole mitään hyötyä, jos työasiat kolkuttavat koko ajan takaraivossa. Työpaikalta soitellaan, tai työntekijä itse käy lukemassa sähköpostejaan ja murehtii, miten työpaikalla pärjätään. Ehdottomasti tärkeämpää on se, että voi levollisin mielin luottaa, että kaikki kyllä hoituu. Niin esimies kuin duunari on lomansa ansainnut!

- Jos kävisi niin, että työpaikalla kaikki menisikin pieleen eikä siellä pärjätäkään ilman tiettyä työntekijää tai pomoa, niin onhan sen - hyvänen aika - syytäkin tulla ilmi. Vasta silloin asialle voidaan tehdä jotain.

Irtiotto, niin töistä kuin joistain piintyneistä rutiineista, edesauttaa elpymistä. Reinola mainitsee suomalaisten hieman pahan tavan: suorittamisen.

- Suoritamme arjessa, mutta monesti myös loma on sitä. Lomalla olisi kuitenkin tarkoitus palautella voimia ja tehdä mahdollisuuksien mukaan pienimuotoisia irtiottoja.

Lomasta tulee helposti suoritus, jos se on täynnä aika-tilauja. Monet suunnittelevat loman täyteen puurtamista, remonttia, siivoamista, kasvimaata, mökin kunnostusta. Loma ei kuitenkaan saisi olla työleiri.

- Tietenkin jos koti ja mökki tuntuvat niiltä itselleen parhaille ja ainoille vaihtoehdoille lomanviettoon, sitten on hyvä niin.

Reinola kertoo, että joillekin sana elpyminen voi olla vaikea hahmottaa. Häneltä kysytään muun muassa "Mistä minä voin tietää, mistä minä elvyn?"

- Vastaan, että tee sellaista, mikä on mielestäsi mukavaa. Jos nautit kasvimaalla kyykkimisestä ja kuokkimisesta, ole siellä niin pitkään kuin haluat. Mutta jos koko ajan raksuttaa laskuri päässä, että montako riviä vielä, niin pois sieltä. Se ei yhtään auta elpymistä.

LAPSET OSAAVAT nauttia lomalla pienistä asioista. Muistoja synnyttävät vaikkapa varpaiden uittaminen vielä hieman kalseassa merivedessä tai potkupyöräretki lähimaastoon.

RAATI

Mistä haaveilet tänä kesänä?

SUOMALAISET OVAT ELÄNEET poikkeusoloissa lähes koko kevään. Kontakteja on pitänyt välttää, konsertit ja muut yleisötapahtumat unoh-taa, eikä ulkomaillekaan ole päässyt kuten tavallisesti.

Mistä sinä haaveilet tänä kesänä? Auringonlaskusta mökkilaiturilla? Läheisten haalaamisesta? Kesäfestareista? Ulkomaanmatkasta? Matto-pyykistä riittävällä turvavälillä? Vai pilaako korona kesän ja kesä-suunnitelmat? Vastauksina kolme JHL:läistä nuorta aikuista.

TULEEKO MIELEESI KYSYMYS,

jonka haluat esittää JHL:n jäsenille?

Lähetä se osoitteeseen motiivi-palaute@jhl.fi

Sami Laine

metsuri/pääluottamusmies
HANKO

Minulla ei ole tapana matkustaa kesäisin ulkomaille tai kiertää fes-tareita. Johonkin kesätapahtumaan saatan eksyä sattumalta. Siinä mielessä koronarajoitukset eivät kesääni pilaa.

Yleensä vietän kesän kotipaikka-kunnalla Hangossa. Retkeilen luon-nossa, käyn kalassa ja istun kave-reiden kanssa terassilla tai jonkun takapihalla. Viikonloppuisin saatan käydä tapaamassa vanhoja koulu-kavereita eri puolella Suomea.

Tänäkin kesänä haaveilen ystä-vien ja sukulaisten näkemisestä. Täytyy tosin ensin varmistaa, kuka haluaa tavata minut. Matkustan todennäköisesti julkisilla. Niissä saattaa olla väljää, koska monet välttelevät niitä. Jos käyn terassilla, käyn vain yhdellä, en kaikilla.

Milla Wahlman

lähihoitajaopiskelija
LOHJA

Haaveilen siitä, että elokuun 8:nneksi päiväksi kaavailut kirkkohäni voi-daan tavalla tai toisella toteuttaa! Vieraslitalalla oli alun perin 120, mutta rajoitusten takia määrää joudutaan joka tapauksessa supistamaan ja varsinkin riskiryhmään kuuluvia karsimaan.

Kevät on sujunut oman etä-opiskelun ja lasten kotikoulun ja nuorimaisen hoidon merkeissä. Nyt mietityttää, mitä heidän kans-saan voi kesällä turvallisin mielin tehdä. Mennä mökille, mutta mitä muuta?

Aiempiä kesinä on käyty pari kolme kertaa laivaristeilyllä ja ainakin kerran kylpylässä, mutta tänä kesänä se tuskin onnistuu. Tulisi edes nätti kesä, niin kotona ja mökillä olisi las-ten kanssa mukavampaa.

Jesse Peltonen

sairaanhoitajaopiskelija
POMARKKU

Kesäisin minulla on ollut tapana käy-dä töiden lomassa parilla musiikki-festivaalilla kotiseudulla, ainakin Iskelmä Festivaalilla ja Porisperessä.

Lisäksi olen viettänyt viikon-loppuisin karavaanarielämää ja osallistunut monena vuonna Suomi-Areenan paneelikeskusteluihin. Rahatilanteen salliessa olen saatta-nut matkustaa myös ulkomaille.

Tästä tulee erilainen kesä, koska festivaalit ja monet kesätapahtumat on peruttu. Niinpä aion keskittyä viime vuonna hankkimani vanhan omakotitalon remontointiin ja piha-töihin. Niihin ei korona vaikuta onneksi millään lailla.

Jos remonttipuuhilta jää aikaa, otan asuntovaunun, parkkeeraan sen johonkin kivaan paikkaan ja nautin kesästä.

Vill ratta fler fordon

Efter två år i lastbilshytten vill Pia Grönqvist också få rutin i att köra traktor och hjullastare.

text Marina Wiik foto Wilma Hurskainen

Pia Grönqvist, 42, stannar lastbilen och kliver vant ner från förarhytten. Några sekunder senare öppnar hon flakets bakbräde och ger ett kort kommando via handsfree.

En kollega med frontlastare skyndar fram. Efter några snabba vändor har en handfull uttjänta möbler från ett daghem flyttats från flaket till en stor container.

- Om det varit fråga om fler föremål, hade jag kört dem direkt till återvinningscentralen. Nu fick de ta omvägen via oss, säger Grönqvist.

Hon har jobbat som chaufför på den kommunala depån i Sibbo i ett par år. Före det hann hon vara både frisör och grönarbetare.

Under sina femton år på Sibbo kommun har hon i huvudsak skött parker och allmänna områden.

- Jag trivdes med att arbeta utomhus med uppgifter som snabbt gav synligt resultat, men till slut sa kroppen ifrån.

Hukandet över rabatter och ensidiga rörelser med krattor och snöspadar gav Grönqvist tennisarmbåge. Hon åt värkmedicin, men det hjälpte bara tillfälligt.

Grönqvist besökte företagsläkaren, som såg på henne med mild blick och sa: "Du blir inte yngre med åren, har du funderat på att byta bransch?"

- Jag tog åt mig och svarade: "Då blir jag traktorförare".

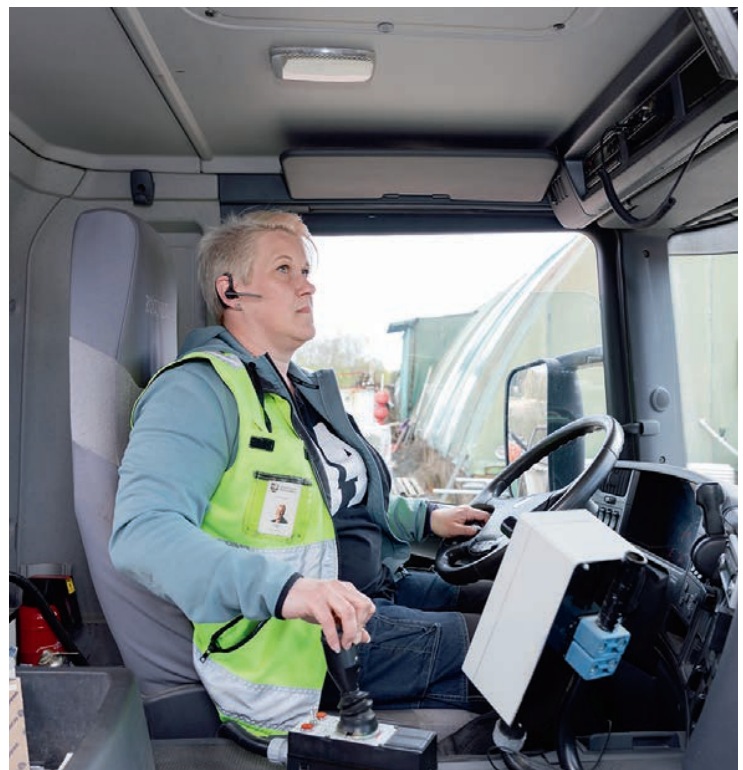
Snabba studier med läroavtal

Orden var inte helt tagna ur luften. Pia Grönqvist hade noterat att flera av kommunens chaufförer närmade sig pensionsåldern och visste att det skulle finnas behov av ny arbetskraft.

- Jag har alltid gillat att köra bil och tänkte att det skulle belasta kroppen mindre att sitta bakom ratten än att jobba på parkavdelningen. Nu har jag i stället fått spänningar i nacken och axlarna av att hela tiden svänga på huvudet, säger hon med ett snett leende.

Grönqvist konsulterade sin chef, som var positiv till branschbytet. Sedan framskred ärendet snabbt: Hon hittade en grundutbildning i logistik för lastbilschaufförer i Arbetseffektivitetsföreningens (Työtehoseura) regi och fick studieplats.

Utbildningen hade både unga och äldre studerande och genomfördes via läroavtal. Under närstudiedagarna i Nurmijärvi undervisades studerandena till exempel om färdskrivare, transport av farliga ämnen och arbetstidsbestämmelser.

– Jag blir sen, för jag kommer med bärgningsbilen.

DET FINNS sammanlagt sex chaufförer på depån i Sibbo. Grönqvist kör oftast den blåa Scanian.

NÄR PIA GRÖNQVIST jobbar, har hon färggranna kläder och skyddsskor. Vid byggen eller grusgropar bär chaufförerna också hjälm.

Dessutom ingick kurser i allmänna ämnen som modersmål, engelska och matematik.

- Det var jag inte riktigt beredd på, säger Grönqvist, som fick damma av sina gamla högstadiekunskaper inför tentorna.

Studierna fokuserade på färdigheter som behövs inom till exempel transportföretag. Göromålen på en kommunal depå lärde hon sig i det dagliga arbetet.

En av Grönqvists kolleger fungerade som mentor, men hon har också fått klura ut en hel del på egen hand.

- Saker börjar lätt kännas självklara när man jobbat med dem länge. Det vet jag efter mitt jobb på parkavdelningen.

Det tog ett år för Grönqvist att bli klar med studierna. Processen skulle ha varit ännu snabbare om hon inte skadat foten på ett innebandypass och gått med kryckor i ett par månader.

Skumsläckaren kom till pass

På depån i Sibbo finns lager samt personalrum för bland annat timavlönade yrkesgrupper inom kommunen. Som mest är antalet anställda på plats kring trettio.

- Om parkpersonalen vill ha ett lass med krukor till nya planteringar eller om snickarna fyllt ett flak med byggmaterial som ska köras bort, vet de vem de ska kontakta.

På sommaren består Pia Grönqvists jobb främst av att transportera mylla, grus och sand samt föra bort olika typer av avfall. Vintertid står snöröjning och -transport samt sandning på programmet.

- Jag är ganska bra på att ta av och lägga på flak. Däremot vill jag bli bättre på att sprida ut grus så att det blir ett jämnt och fint lager längs hela vägen. Ibland lyckas jag dra spaken som reglerar tippen åt fel håll och då åker hela lasset ner på en gång.

Grönqvist klarar av att kolla bilens lampor, oljenivån och lufftrycket i däckerna, men överlåter övrig service åt proffsen.

- En gång började en gul lampa lysa på instrumentbrädet mitt under ett uppdrag. Lampan slocknade för ett tag, men tändes på nytt. Sedan smällde det och ett av lagren gick sönder.

Hon tog fram skumsläckaren och ringde sedan kollegerna.

- Jag sa att jag blir sen, för jag kommer med bärgningsbilen.

Ensidigt men mångsidigt

Pia Grönqvist är den enda av Sibbos sex chaufförer som är kvinna. Hon har inte stött på direkta fördomar, men påpekar att den som jobbar på depån måste ha skinn på näsan och vid behov kunna ge svar på tal. Dessutom kräver jobbet en viss stresstålighet.

Arbetsdagen börjar kring sju och avslutas halv fyra, förutom på fredagar då chaufförerna slutar kvart över två. Mest tid tillbringar Grönqvist bakom ratten i den blåa lastbilen.

- Arbetsuppgifterna är mångsidiga, men det kan ändå bli lite ensidigt ibland. Jag känner Borgå motorväg väldigt väl vid det här laget.

Grönqvist har c-körkort, vilket ger henne lov att köra lastbil men inte långtradare. Däremot skulle hon vilja öva sig på att hantera hjullastare och traktorer.

- Jag skulle gärna lära mig att lassa på sand eller mylla så att det går på rutin. □

Alan olla jo iso poika

Oopperalaulajan työ ei ole pelkkää hohtoa ja juhlaa, vaan raakaa duunia, jossa ei ole varaa pettää odotuksia. - Yleisöä ei saa koskaan aliarvioida, toteaa laulaja Walteri Torikka.

Teksti Heidi Hänninen kuvat Vesa Tyni

Maaliskuu 2020. Laulaja, baritoni **Walteri Torikka**, 35, on Lontoossa hakemassa oppia laulunopettajaltaan **Ryland Daviesilta**. Tarkoituksena on jatkaa vielä New Yorkiin tapaamaan toista laulunopettajaa.

Suunnitelmat muuttuvat nopeasti, kun Yhdysvaltain presidentti **Donald Trump** kieltää koronaepidemian vuoksi matkustamisen Euroopasta Yhdysvaltoihin. Torikka palaa Suomeen ja ymmärtää nopeasti, että korona pilaa hänen keikkakalenterinsa kuukausiksi ja esiintymiset on tällä erää esiinnytty. On pakko hidastaa vauhtia satasesta lähes nollaan.

Laulu välittää tunteita

Jo lapsena Walteri Torikka rakasti esiintymistä. Kylään saapuneet vieraat eivät saaneet rauhaa, ennen kuin viisivuotias Walteri oli saanut esiintyä. Repertuaarissa oli muun muassa *Matin* ja *Tepon* sekä *Kikan* lauluja. Pikku Walteri svengasi kuin tuleva tähti, ja yleisö hurraisi lämpimästi.

Sama esiintymisvietti valtasi hänet myös tarhassa. Yhden tai kahden laulun jälkeen tarve oli tyydytetty ja loppupäivä sujui rauhallisesti.

- Uskon, että ilmensin jo tuolloin tulevaa uraani.

Musiikkiopinnot Torikka aloitti alle kouluikäisenä, ensin musiikkileikkikoulussa ja sitten pianotunneilla. Lukiossa mukaan tulivat laulutunnit. Ura olisi tässä vaiheessa voinut avautua myös klassisen musiikkimaailman ulkopuolelta: lukioaikainen *Postiklubi*-bändi nimittäin voitti Walterin sanoittamalla laululla rocklyriikan SM-kilpailut ja esiintyi muun muassa Seinäjoen legendaarisen Provinssirockin lavalla.

Lukion jälkeen Torikka pääsi opiskelemaan kirkkomusiikkia Sibelius-Akatemiaan. Laulu veti kuitenkin puoleensa, ja viimeistään armeijassa uravalinta selkeni. Torikka siirtyi laulumusiikin osastolle.

- Musiikki on aina tuonut minulle voimaa, ja laulaminen on tuntunut omimmalta. Laulun kautta pystyn parhaiten välittämään tunteitani ja ajatuksiani; sanat ja tekstit tuovat musiikkiin ihan uuden ulottuvuuden - oli sitten kyse kevyestä tai klassisesta musiikista, Torikka pohtii.

Suurennuslasin alla

Luciano Pavarotti, Jose Carreras, Maria Callas. Suuria diivoja ja glamouria, hohdokasta, jopa loisteliasta elämää.

- Klassisen laulajan työhön liittyy tiettyä juhlavuutta varsinkin silloin, kun saa pukea roolivaatteet ylle ja pääsee oopperan lavalle. En silti koe, että ammattini olisi glamouria, pikemminkin tosi raakaa duunia, Torikka kuvailee.

Hänen mukaansa laulaja ei tule ammatissaan koskaan valmiiksi - vuosienkin jälkeen on aina opittava uutta. Lisäksi oma instrumentti vaatii jatkuvaa huoltenpitoa. On laulettava paljon myös lavojen ulkopuolella, jotta ääni pysyy vireessä.

- Itselleni kaksinkertaisia haasteita tuo vielä se, että teen hyvin monenlaista musiikkia ja esiinnyn erityyppisillä areenoilla. Erityisesti klassisella puolella minun pitää yrittää olla kaksi kertaa parempi kuin muut, jotta saan vakuutettua kaikki taidoistani. Olen koko ajan suurennuslasin alla.

Torikan ääniala on baritoni eli toiseksi matalin miesten ääniala matalan basson ja korkean tenorin välissä. Usein matalat miesäänit kypsyvät iän myötä - näin Torikka toteaa käyneen myös hänelle. Hän sanookin naurahtaen siirtyvänsä nyt 35-vuotiaana baritonien aikuisten sarjaan.

- Tähän asti olen ollut baby-baritoni, mutta nyt ääneni alkaa jämäköitymään. Kuulostan pikku hiljaa isolta pojalta.

Äänenväriin jämäköityminen merkitsee uusien ja aiempaa raskaampien roolien avautumista. Hän korostaa, että siirtyminen pitää tehdä järkevästi ja vähitellen, ei kertarysäyksellä.

- Onneksi kaltaiseni matalan miesäänien ura voi kestää pitkään. Saatan laulaa vielä 60-, jopa 70-vuotiaanakin.

Esimerkiksi samaa äänialaa edustava **Jorma Hynninen** konsertoi edelleen liki 80-vuotiaana.

Viihdepuolelta oma fanikunta

Vaikka klassinen musiikki on yhä Walteri Torikan leipälaji, tunnetaan hänet Suomessa erityisesti vuoden 2015 *Tähdet tähdet* -televisio-ohjelman voitosta. Kilpailussa eri tyyllilajeja edustavat laulajat heittäytyivät kokeilemaan itselleen vieraita tyylejä ja yleisö äänesti suosikkejaan jatkoon. Alusta lähtien Torikka oli yleisön suosiossa.

AIKAJANA

1984

syntyi Tampereella.

1990

musiikkileikkikoulu ja pianotunnit alkavat.

2002

2. vuosi lukiossa, rocklyriikan SM-kisojen voitto.

2004

opinnot Sibelius-Akatemiassa alkavat.

2009

Kööpenhaminan kunikaalliseen ooppera-akatemiaan.

LUE VERKOSTA,
MITEN WALTERI
YHDISTÄÄ
KLASSISEN JA
VIIHDEMUSIIKIN
OHJELMISTOSSAAN.

motiivilehti.fi

*– Tähän asti olen
ollut sellainen
baby-baritoni.*

– On iso kolaus, kun puolen vuoden palkka viedään yhtäkkiä pois.

- Muistan, miten ensimmäisen jakson jälkeen olin kahvilassa kaverini kanssa. Minusta tuntui koko ajan, että minua tuijotettiin, ja kysyin kaveriltani, roikkuuko poskestani piirakan pala. Kaverini totesi, että nyt olet, Walteri, ollut televisiossa, sinut tunnetaan.

Viihdeohjelman voitto laajensi Torikan ohjelmistoa ja toi mahdollisuuden levyttää Suomen suurimmalle levy-yhtiölle. Lisäksi se lähensi laulajaa yleisönsä.

- Klassisessa musiikissa esiintyjän ja yleisön välinen suhde on etäisempi. Nyt konserttien yhteydessä ihmiset tulevat tervehtimään, antamaan palautetta ja kertomaan ajatuksistaan. Tämä välitön suora kontakti on ollut erittäin arvokasta.

Torikan hekumoiva eläytyminen latinorytmeihin heti ohjelman ensimmäisessä jaksossa toi hänelle myös seksisymboliasemaa, ja hän villitsikin lantionliikkeillään erityisesti naiskatsojia. Torikka asia naurattaa.

- Itseäni tämä jaksaa huvittaa. Julkisuuden kanssa olen onneksi selvinnyt vähällä. Olen pyrkinyt olemaan artistinakin oma itseni. Jos olisin lähtenyt rakentamaan erityistä artisti-minää, voisi tilanne olla vaikeampi. Nyt ei tarvitse esittää mitään.

Torikka uskoo, että hänen voittonsa Tähdet tähdet -kisassa on omalta osaltaan tuonut uusia ihmisiä klassisiin konsertteihin ja ehkä jopa poistanut joitain klassiseen musiikkiin liittyviä stereotyyppioita. Tämän vuoksi hän itse pitää lähes kaikkien konserttiansa ohjelmistossa klassisen musiikin helmiä mukana.

- Ainakaan vielä kukaan ei ole valittanut konsertin jälkeen, miten kamalaa klassinen musiikki oli. Pikemminkin ihmiset ovat kertoneet, kuinka jännittävää oli kuulla, kun ääni soi ihan uudella tavalla. Monilla on jonkinlainen henkinen kynnys kuunnella klassista, jos sitä ei ole aiemmin kuullut. Toivottavasti voin omalta osaltani vaikuttaa tähän.

Shokissa koronasta

Walteri Torikan tuleva kesä poikkeaa suuresti alkuperäisistä suunnitelmista. Kesäkuun alussa hänen piti tehdä ensiesiintymisensä Naantalin musiikkijuhilla yhdessä Sinfonia Lahden kanssa. Heinäkuussa taas kalenterissa oli Savonlinnan oopperajuhlat. Molemmat tapahtumat siirtyivät koronaviruksen vuosi.

Edelleen ohjelmistossa on elokuun lopussa kolme esitystä tanssitaiteilija **Jorma Uotisen** kanssa

Helsingin Temppeliaukion kirkossa. Toteutuminen on vielä epävarmaa. Lisäksi syyskaudelle on sovittu päärooli Kansallisopperan *Iloinen leski* -operetissa, mikäli kulttuurielämä jälleen pyörähtää käyntiin.

Myös haastattelu toteutetaan koronan vuoksi poikkeuksellisin keinoin - videoyhteyden välityksellä. Torikka istuu rennosti kotonaan keittiön pöydän ääressä ja vastailee kysymyksiin lounaaltaan. Laulajan hiukset ja parta ovat normaalia pidemmät. Vaikka hän nauraa juttelun lomassa usein, nopeasti käy selväksi, että koronan aiheuttama tilanne on ollut hänelle shokki.

- Tuntuu siltä, kuin olisin jäänyt työttömäksi. Melkein puolen vuoden työt ovat pyyhkiytyneet pois - ja saattaa olla, että jopa tätäkin enemmän. Kenelle tahansa on iso kolaus, kun puolen vuoden palkka viedään yhtäkkiä pois.

Korona opetti nöyryyttä

Voimaa Torikka sanoo saavansa ulkoilusta rakkaan villakoira-Caruson kanssa.

- Olin ajatellut, että harjoittelisin tänä aikana paljon, mutta olenkin ollut vähän lamaantunut. Toisaalta on tehnyt hyvää, että ääneni on saanut levätä, koska viime vuodet olen laulanut tosi paljon.

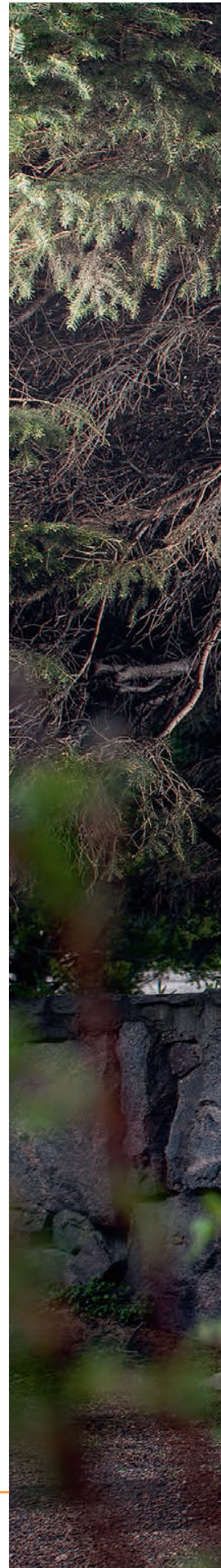
- Olen nauttinut keväästä ja luonnossa oleminen on ollut voimaannuttavaa. Olen nähnyt ystäviäni etäyhteyksillä, ja olemme ulkoilleetkin turvavälit huomioiden.

Lisäksi Torikka on kokeillut vaihtoehtoisia esiintymismuotoja, esimerkiksi Facebookin kautta. Silti hän ei usko, että koronan jälkeen virtuaaliset konsertit korvaisivat aitoa kulttuurielämää.

- Taiteilija janoaa yleisön eteen ja luulen, että myös yleisö kaipaa konsertteihin. Kulttuuriin kuuluu vahvasti sosiaalinen ulottuvuus, jossa sama hetki koetaan yhdessä satojen tai tuhansien muiden kanssa. On mielenkiintoista nähdä, miten digitaaliset ympäristöt kehittyvät, mutta uskon, että pääosin palaamme takaisin konserttisaleihin ja lavoille.

Torikka myöntää, että hänellä koronan haasteet ovat valtaosin henkisiä.

- On elänyt ja hengittänyt musiikin ja taiteen tekemistä viime vuosina 24 tuntia 7 päivänä viikossa. Nyt on pitänyt oppia ajattelemaan asioita uudestaan. Olen oppinut arvostamaan monia sellaisia asioita, jotka ennen olivat itsestäänselvyksiä, nöyryyttä on tullut lisää. □

2012

solistiharjoittelijana, päärooleja Kansallisopperassa.

2010

Lappeenrannan laulukilpailun voitto.

2015

Tähdet tähdet -kilpailun voitto.

2015

julkaisi platinaa myyneen Sydän-debyyttialbumin.

Motiivini

KUINKA MONTA ERI ROOLIA OLET EHTINYT TEHDÄ?

Jouduin jokin aika sitten päivittämään CV:ni. Äkkiseltään laskettuna erilaisia rooleja on ollut yli 40. Kaikki eivät ole päärooleja, mutta olen päässyt kokemaan paljon tähän ikään mennessä.

MINKÄ ROOLIN LAULAMISESTA OLET HAAVEILLUT?

Vuonna 2017 tein Turun musiikkijuhlilla debyytin Wagnerin Parsifal-oopperassa Amfortasin roolissa. Se avasi minulle Wagnerin maailmaa uudella tavalla. Haluaisin päästä tekemään saman roolin näyttämölle.

MISSÄ OOPPERATALOSSA HALUAISIT ESIINTYÄ?

Olen rampannut monta vuotta Lontoossa, ja siitä on tullut minulle eräänlainen kakkoskaupunki.

Olisi kiva laulaa Royal Opera Housen eli Covent Gardenin lavalla.

Alueelta

Yhdistyksen ilmoituksia alueittain. Kokous-, koulutus- ja tapahtumailmoitukset löytyvät jhl.fi/tapahtumakalenteri.fi.

Etelä-Suomi

Järvenpään JHL 213

Sääntöm. kevätkokous pidetään koronasta johtuen sähköisesti Teams-kokouksena 23.6. klo 18.30 alkaen. Etukäteisilmoittautuminen pakollista jhl.huvitmk@gmail.com. Viestiin hlökoh- tainen s-postiosoite, johon saat linkkinä kutsun liittyä Teams-kokoukseen. Ilm. 15.6. mennessä. Jos tarvitset apua tai sinulla ei ole mahdollisuutta liittyä Team- siin ilmoita siitä s-postilla jhl.huvitmk@gmail.com.

Helsingin yliopistollisen keskussairaalan henkilö- kunta JHL 035

- Sääntöm. kevätkokous 27.8. klo 17 yhdistyksen toimistolla, Kolmas Linja 21 B 57, Helsinki. Täydennysvalinnat: HUS Yhteisjärjestön hallitus vara, HUS Yhteisjärjestön edustajisto varsinaiset/varat, HTY edustajisto vara, plm ehdokasasettelu (tarvittaessa vara), Oto luottamusmiehen valinta Hus Diagnostiikka- keskus, hallituksen esitys yhdistyksen nimi-/ sääntömuutoksesta, jäsenistön ehdotukset vuoden 2021 toiminnasta. Koronatilanteen takia pyydämme ilm. kokoukseen viim. maanantaina 24.8. jaana.saares@gmail.com tai 050 383 5592. (Mikäli Suomen hallitus asettaa uusia rajoituksia kokouksen ajankohdalle, tiedottaa yhd. tilanteesta Facebookissa ja kotisivuillaan sekä ennakoimmoittautuneille mahdollisista muutoksista kokousajankohtaan.)
- Koulutus-/inforisteily Eckerö Linella 26.9. Tilaisuuden järjestämiseen voi vaikuttaa koronatilanteen muutokset ja mahdolliset valtakunnan tason mää- räykset. Lähtö Länsisataman T2-ter- minaalista klo 15.15 ja paluu klo 21.15. Aikataulu: Laivaan tullessa siirrytään suoraan 6. kannelle Loungeen, jossa pientä suolaista ja makeaa syötävää. Klo 16.30-17.30 Häkan Ekström ajan- kohtaiset asiat. Vapaata keskustelua. Klo 18.15 illallinen Buffet Eckerössä, jonka jälkeen vapaa-aikaa Helsinkiin saapumiseen saakka. Loungeen tila käytettävissä myös paluumatkalla.

Matkan hinta koulutuksen ja tarjoilujen kanssa yhd. 035:n jäsenille 20 €, muille 59 €. Ilm. 14.8. mennessä HYKSHKN@outlook.com. Ilmoittautujan tulee ilmoittaa lähtijän nimi, syntymä- aika, kansalaisuus, yhteystiedot sekä yhdistys. Maksu tulee suorittaa viimeiseen ilmoittautumispäivään 15.8. mennessä HYKS henkilökunta JHL ry:n tiille F139 1521 3000 1010 24 Nordea, viite Koulutusristeily Eckerö 2020. Maksupalautukset vain sairausloma- todistuksella. Tilaisuus on tarkoitettu työssäkäyville ja aktiivisille työttömille. Lisät. jaana.saares@gmail.com tai 050 383 5592.

Itä-Suomi

Iisalmen Kunnalliset JHL 206

Järjestämme jäsenillemme retken PowerParkiin Alahärmään 27.6. Tarkem- mat tiedot, hinnat ja ilmoittautumis- tiedot iisalmi206.jhlhdydystys.fi.

Pohjanmaa

Rannikko-Pohjanmaan JHL ry – Kustösterbottens JHL rf 391

Sääntöm. kevätkokous 24.6. klo 18 ravintola Crazy Catissa, Kauppatori 1, Kristiinankaupunki.

Ilmoitusten jättäminen

Yhdistysilmoitukset jätetään osoitteessa [www.jhl.fi/toiminta/ jarjestotoiminta/yhdistykset/ laheta-tapahtuma](http://www.jhl.fi/toiminta/jarjestotoiminta/yhdistykset/laheta-tapahtuma)

Mikäli haluat kokous- ilmoituksen lehteen, täytä lomakkeen kohta 3, jossa ruksaat kohdan ”Haluan tapahtuman myös Motiivi-lehteen”.

JHL kouluttaa

JHL-opiston koulutus käynnistyy jälleen elokuussa. Tarjolla on niin lähiopetusta kuin verkko-opintojakin suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.

Syksyn lähiopetuskurssit pyritään toteuttamaan niin, että osallistujat voivat yöpyä yhden hengen huo- neissa. Opisto huomioi koronanepidemian edellyttämät turvavälit ja muut turvallisuutta parantavat käytännöt. Lisätietoa: jhl.fi/koulutus.

Työsuojelun jatkokurssi, 3 + 2 pv, osa 1, 24.–26.8., Tampere

Kurssi on suunnattu erityisesti yksityissektorin työsuojeluvaltuutetuille, - varavaltuutetuille, -päälliköille ja työsuojelutoimikuntien jäse- nille. Pääsy edellyttää Työsuojelun perusteet -kurssin käymistä tai vastaavia tietoja. Kurs- silla syvennetään työsuojeluosaamista, työ- turvallisuus- ja valvontalain tuntemusta ja kehitetään työpaikkojen yhteistyötä. Jaksojen välillä on yksilöllisiä tehtäviä. Haku päättyy 20.7.

Kunnallisen osakeyhtiön hallitusosaaja, 2 pv, 24.–25.8., JHL-opisto

Kurssi antaa valmiuden toimia kunnallisen osakeyhtiön hallituksessa. Aiheet: omistaja- ohjaus ja kuntayhtiön asema kunta- konsernissa, osakeyhtiölainsäädäntö, hallituksen jäsenen rooli ja vastuu. Koulutuksesta vastaavat Hallinto- akatemian kouluttajat. Kurssi on avoin kaikille aktiiville. Suositellaan erityisesti kuntayhtiöissä toimiville luottamus- henkilöille. Haku päättyy 20.7.

Fortsättningskurs i arbetarskydd, 5 + 5 dagar, del 1, 31.8.–4.9., Helsingfors

Fortsättningskursen är riktad till arbetarskydds- fullmäktige, -vicefullmäktige, arbetarskydds- ombud, arbetarskyddschefer, samt till med- lemmar och vicemedlemmar i arbetarskydds- kommissionen eller motsvarande samarbets- kommissioner på arbetsplatsen. Sök senast 27.7.

The Union is Strength, 3 days, 8–10.9., Helsinki

The training is open for all JHL members. The basic level course provides elemental data on JHL as a trade union. The student will learn the basics of Finnish work- ing life, trade union's role as a defender of employee's interests and rights, and union organisation at the workplaces. This course is free, no fee is charged. Applied before 3.8. to strength@jhl.fi.

Organisera dig!, 3 dagar, 11–13.9., Helsingfors

Kursdeltagarna introduceras i hur man organiserar arbetstagare på arbetsplatserna och i betydelse- n av facklig organisering. Målet är att ge deltagarna kunskap om organiserings- filosofin samt ge förbundet mer facklig styrka på arbetsplatserna. Kursen är öppen för svenska förbundsaktiva och medlemmar inom JHL och FFC. Sök senast 3.8.

Edustajiston jäsenille/hallituksen jäsenille ja tilintarkastusyhteisölle
JHL:N EDUSTAJISTON SÄÄNTÖMÄÄRÄINEN KEVÄTKOKOUS ON SIIRRETTY JÄRJESTETTÄVÄKSI 26.8.2020

Eduskunta on hyväksynyt määräaikaisen lakiesityksen oikeudesta poiketa yhdistysten sääntöjen määräämien kokousten aikarajoista Covid-19 epidemian leviämisen rajoittamiseksi. Yhdistyksillä on oikeus siirtää säännöistä poikkeavasti kevätkokouksensa pidettäväksi syyskuun loppuun mennessä.

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry:n edustajiston sääntömääräinen kevätkokous siirretään pidettäväksi 26.8.2020. Kokous alkaa keskiviikkona klo 10. Kokousta valmistelevat ryhmäkokoukset järjestetään keskiviikkona 26.8. klo 9.

Kokouksen muodosta ja paikasta tiedotetaan lähempänä. Kokous järjestetään epidemiatilanteen niin vaatiessa etäyhteyksillä.

Asiat Kevätkokouksessa asioina ovat sääntöjen 11 § 9 kohdan määräämät asiat.

Kokoukselle tarkoitetut, sääntöjen 11 § 3 kohdan mukaiset aloitteet on toimitettu hallitukselle alkuperäisen kokousaikataulun mukaisesti 27.3.2020 mennessä.

Päivi Niemi-Laine   Håkan Ekström
puheenjohtaja   toimialajohtaja

Edustajiston jäsenille, hallituksen jäsenille ja tilintarkastusyhteisölle
JULKISTEN JA HYVINVOINTIALOJEN TYÖTTÖMYYSKASSAN EDUSTAJISTON VARSINAINEN KOKOUS ON SIIRRETTY JÄRJESTETTÄVÄKSI 26.8.2020

Julkisten ja hyvinvointialojen työttömyyskassan edustajiston kokous siirretään pidettäväksi 26.8.2020 klo 13. Siirto perustuu lainsäädäntöön (Laki väliaikaisesta poikkeamisesta osakeyhtiölaista, asunto-osakeyhtiölaista, osuuskuntalaista, yhdistyslaista ja eräistä muista yhteisölaeista Covid-19 epidemian leviämisen rajoittamiseksi).

Kokouksen muodosta ja paikasta tiedotetaan lähempänä kokousajankohtaa. Kokous järjestetään epidemiatilanteen niin vaatiessa etäyhteyksillä.

Asiat Kokouksessa edustajisto käsittelee työttömyyskassan sääntöjen 12 §:n 10 momentissa mainitut asiat ja sääntöjen 11 §:n 6 ja 7 momentin mukaiset edustajiston jäsenten vaihdokset.

Työttömyyskassan sääntöjen 12 §:n 6 momentin mukaisten kokoukselle tarkoitetut aloitteet on toimitettu hallitukselle alkuperäisen kokousaikataulun mukaisesti 27.3.2020 mennessä.

Teija Asara-Laaksonen   Pasi Koskinen
hallituksen puheenjohtaja   kassanjohtaja

Till representantskapets ledamöter/styrelsemedlemmar och revisionsammanslutningen
JHL:S REPRESENTANTSKAPS STADGEEENLIGA VÅRMÖTE HAR FLYTTATS FRAM TILL DEN 26 AUGUSTI 2020

Riksdagen har antagit ett lagförslag om temporär rätt att avvika från föreningarnas stadgeenliga tidsfrister för möten i syfte att begränsa spridningen av Covid-19-epidemin. Föreningar har rätt att avvika från sina stadgar och ordna vårmötet före utgången av september.

Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL rf:s representantskap skjuter fram sitt stadgeenliga vårmöte till den 26 augusti 2020. Mötet inleds på onsdag klockan 10. Gruppmötena, som har i uppgift att förbereda mötet, ordnas onsdagen den 26 augusti kl. 9.

Information om mötesform och -plats delges senare. Mötet kan ordnas på distans om epidemisituationen så kräver.

Ärenden Vid representantskapets ordinarie vårmöte behandlas de ärenden som anges i 11 § 9 punkten i JHL:s stadgar.

Motioner i enlighet med 11 § 3 punkten i stadgarna har lämnats in till förbundsstyrelsen i enlighet med den ursprungliga mötestidtabellen, före 27.3.2020.

Päivi Niemi-Laine   Håkan Ekström
ordförande   branschchef

Till representantskapets ledamöter, styrelsemedlemmar och revisionsammanslutningen
ARBETSLÖSHETSKASSAN FÖR DEN OFFENTLIGA SEKTORN OCH VÄLFÄRDSOMRÅDENAS ORDINARIE REPRESENTANTSKAPSMÖTE HAR SKJUTITS FRAM TILL DEN 26 AUGUSTI 2020

Arbetslöshetskassan för den offentliga sektorn och välfärdsområdenas representantskapsmöte skjuts fram till den 26 augusti kl. 13. Den framskjutna tidpunkten baserar sig på lagstiftningen (lagen om temporär avvikelse från aktiebolagslagen, lagen om bostadsaktiebolag, lagen om andelslag, föreningslagen och vissa andra sammanslutningslagar i syfte att begränsa spridningen av covid-19-epidemin).

Information om mötesform och -plats delges närmare mötestidpunkten. Mötet kan ordnas på distans om epidemisituationen så kräver.

Ärenden Representantskapet behandlar på mötet de ärenden som nämns i 12 § 10 mom. i arbetslöshetskassans stadgar samt byte av representantskapsledamöter i enlighet med 11 § 6 och 7 mom. i stadgarna.

Motioner i enlighet med 12 § 6 mom. i arbetslöshetskassans stadgar har lämnats in till styrelsen i enlighet med den ursprungliga mötestidtabellen, före 27.3.2020.

Teija Asara-Laaksonen   Pasi Koskinen
styrelseordförande   kassadirektör

Yleistyykö jaksotyö?

VUODEN 2020 ALUSSA voimaan tullut työaikalaki tulee lisäämään jaksotyön käyttöä yksityisellä hoito- ja hoiva-alalla sekä varhaiskasvatuksessa.

Näin tapahtuu etenkin niissä yksiköissä, jotka toimivat pääosan vuorokaudesta. Aiemman lain mukaan jaksotyötä sai soveltaa vain ympäri vuorokauden toimivissa sosiaali- ja terveydenhuollon ja varhaiskasvatuksen palveluissa.

Kunnallisen virka- ja työehtosopimuksen soveltamisalalla tullaan edelleen noudattamaan 31.12.2019 voimassa olleen työaikalain määräyksiä. □

MIKÄ IHMEEN JAKSOTYÖ?

Jaksotyötä tehdään yleensä enintään 120 tuntia kolmen viikon jaksossa tai 80 tuntia kahden viikon jaksossa. Jonain viikkona työtä voi olla 50 tuntia, mutta keskimääräiset viikkotunnit eivät saa ylittää 40:tä tuntia jakson aikana. Kv-tessissä ja Avainta-tessissä sovittu jaksotyöaika on 116 tuntia 15 minuuttia kolmen viikon jaksossa, yksityisen sosiaalialan tessissä vartin pidempi. Kv-tessissä tasoittumisjakso voi olla erityisistä toiminnallisista syistä neljä viikkoa.

MILLÄ ALOILLA KÄYTTÖÖN?

Uuden lain myötä jaksotyö sallitaan muun muassa turvallisuus- ja vartiointitehtävissä, pelastustehtävissä, vankeinhoidossa ja varhaiskasvatuslaissa tarkoitetussa perhepäivähoidossa ja yötyötä edellyttävissä varhaiskasvatuspalveluissa. Kuntasektorilla sovelletaan kuitenkin vanhan työaikalain määräyksiä. Niinpä esimerkiksi kello 6-22 avoimena olevissa kunnallisissa päiväkodeissa ei voi soveltaa jaksotyötä, yksityisissä sen sijaan voi.

MITEN PITKÄ LEPOAIKA?

Vanhassa työaikalaisissa jaksotyötä koskeva lepoaika oli yhdeksän tuntia. EU:n työaikadirektiivin ja uuden työaikalain mukaan työvuorojen välisen lepoajan on oltava vähintään 11 tuntia. Jos työvuoro päättyy kello 22, voi seuraava työvuoro alkaa aamulla kello 9. Laki antaa kuitenkin mahdollisuuden soveltaa jaksotyössä yhdeksän tunnin lepoaikaa työjärjestelyihin liittyvistä syistä. Se ei saa olla säännönmukaista.

MONTAKO YÖTÄ PERÄKKÄIN?

Toinen keskeinen jaksotyötä koskeva muutos liittyy yövuoroihin. Aiemman työaikalain mukaan peräkkäisten yövuorojen maksimimäärä oli seitsemän. Uuden lain mukaan työnantaja voi teettää korkeintaan viisi peräkkäistä yövuoroa. Sen jälkeen työntekijälle on annettava 24 tunnin yhtäjaksoinen vapaa. Työntekijän suostumuksella voi vielä teettää 1+1 yövuoroa, mutta niistä pitää maksaa suoraan lisä- tai ylityökorvaus.

Minna Pirttijärvi

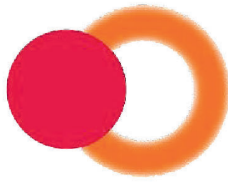
JHL:n vastaava sopimusasiiantuntija
Julkisten sopimusalojen toimialue

JAKSOTYÖN KÄYTTÖ tulee laajentumaan seinien sisällä tapahtuvasta ympärivuorokautisesta hoito- ja hoivatyöstä kaikkiin pääosan vuorokaudesta avoimena oleviin sote- ja varhaiskasvatuspalveluihin, mutta vain yksityisellä sopimus-alalla. Kv-tessin piirissä mennään vanhan lain mukaan, ja tämä lisää kahden sopimusalan keskinäisiä eroja. Tekijälleen jaksotyö on terveystarve, ja sen henkinen ja fyysinen kuormittavuus kasvaa etenkin ikääntyessä.

LUE ASIASTA LISÄÄ

kt.fi/sopimukset/ohjeet/kvtes

Korona toi väliaikaisia lakimuutoksia

Työssäoloehto

Mikäli palkansaajan normaali 26 viikon työssäolo-ehto ei täyty, on mahdollista, että työssäolo- ja jäsenyysehto muodostuvat jo 13 viikon työstä. Tällöin edellytyksenä kuitenkin on, että päivärahaa haetaan 16.3.2020 jälkeiseltä ajalta ja yksi työssäoloehtoon luettava työviikko on tehty 1.3.2020 jälkeen. Myös yrittäjän (ei omistavan) perheenjäsenen työssäolo- ja jäsenyysehto on mahdollista täyttyä jo 26 viikon työstä, aiemman 52 viikon sijaan.

Omavastuu aika

Omavastuuajalta voidaan maksaa päivärahaa, jos omavastuun ensimmäinen päivä on ajalla 16.3.–6.7.2020. Tämä muutos koskee kaikkia päivärahan saajia.

Enimmäisaika lomautetuilla

Lomautetuille ajalla 16.3.–30.6.2020 maksettavat päivärahat eivät kerrytä enimmäisaikaa. Enimmäisaika kuluu kuitenkin normaalisti silloin, kun päivärahaa maksetaan lomautukseen rinnastettavan syyn tai sääesteen perusteella.

TE-toimisto ja edellytykset

Jokaisen lomautetun tulee ilmoittautua työnhakijaksi TE-toimistossa viimeistään lomautuksen ensimmäisenä päivänä. Ajalla 16.3.–31.7.2020 TE-toimisto ei kuitenkaan tutki esimerkiksi

lomautettujen yritystoimintaa ja opintojen pää- tai sivutoimisuutta.

Päivärahan ennakkomaksu

Päivärahaa voidaan maksaa ilman päätöstä ennakkomaksuna ajalla 11.5.–31.10.2020, mikäli käsittelyajat venyvät. Tällöin kokonaan työttömille tai lomautetuille voidaan maksaa peruspäivärahan suuruinen osa ansioturvasta jo hakemusten saapumisvaiheessa. Loppuosa tulisi maksuun, kun hakemus on saatu kokonaan käsiteltyä. Tiedotamme myöhemmin tarvittaessa erikseen, miten JHL työttömyyskassassa ennakkomaksunenttely otetaan käyttöön.

Erityisestä sovittelujaksosta luovutaan

Päivärahan sovittelussa ei jatkossa käytetä erityistä sovittelujaksoa, eikä tuloista muodosteta laskennallista työtuloa ajalla 11.5.–31.10.2020. Erityistä sovittelujaksoa on käytetty aiemmin, jos hakujakso on ollut lyhempi kuin kuukausi tai neljä viikkoa. Kun lyhempää jaksoa ei nyt käytetä, huomioidaan tulot normaalin sovittelujakson ajalta, eikä tuloa muunneta laskennalliseksi.

Yrittäjän oma ilmoitus tuloista

Yrittäjän tulot voidaan huomioida päivärahan sovittelussa oman ilmoituksen perusteella ajalla

11.5.–31.10.2020, jos tulot ovat laskeneet korona-epidemian vuoksi.

Väliaikaisia lakimuutoksia tulee vielä mahdollisesti lisää. Työttömyyskassan nettisivuilta löydät aina viimeisimmät ja ajantasaiset tiedot muutoksista.

Työttömyysturvan perusopas on ilmestynyt

Perusopas on kattava paketti työttömyysturvasta sekä työttömyyskassan palveluista. Väliaikaisia lakimuutoksia ei perusoppaassa ole, joten ota seurantaan myös työttömyyskassan nettisivut, jolloin pysyt aina kärryllä uusimmista muutoksista: [tyottomyyskassa.jhl.fi](https://www.tyottomyyskassa.jhl.fi). Sivuilta löydät myös perusoppaan e-julkaisuna.

Kesäajan ohjeita koulunkäynnin-ohjaajille

Nettisivuiltamme löydät päivitettyt hakuohjeet koulunkäynninohjaajille kesäkeskeytyksen tai lomautuksen ajalle. Mikäli olet hakenut päivärahaa kuukausittain osa-aikatyön perusteella, jatka hakemista samalla tavalla keskeytyksen tai lomautuksen ajalla. Ilmoita TE-toimistoon lomautuksesta tai keskeytyksestä, jotta työttömyyskassa saa tarvitsemansa työvoimapolitiittisen lausunnon.

eWertti Nettikassa on sähköinen asiointipalvelu, jonka kautta voit lähettää hakemukset ja ilmoitukset työttömyyskassaan itsellesi parhaiten sopivana ajankohtana.

Julkisten ja hyvinvointialojen työttömyyskassa

Postiosoite: PL 100, 00531 Helsinki
Sähköposti: tkassa@jhl.fi

eEmeli Puhelinkassa päivystää kellon ympäri numerossa **010 190 300** ja henkilökohtaisesti maanantai–torstai klo 10–14. eEmelissä saat ohjeita, voit tehdä kokonaan työttömän jatkohakemuksen, sekä tiedustella maksupäivää ja käsittelytilannetta.

(Hinta kiinteästä verkosta soittaessa paikallisverkkomaksu ja matkapuhelinverkosta soittaessa oman operaattorin hinnoittelun mukaan)

Aluksen päällikkö

Tuija Lind ajaa lossia Savonlinnassa Koivukannasta Kesamonsaareen. Kovalla tuulella hän päättää, onko turvallista viedä rekka salmen yli.

teksti Hellevi Raita kuva Hannu Luostarinen

TUIJA LIND
syntynyt 1962

KOTIPAIKKA
Savonlinna

PERHE
mies ja viisi aikuista
lasta perheeseen

AMMATTI
lossinkuljettaja

HARRASTUKSET
lukeminen ja sudokut

LUE LISÄÄ
lossinkuljettajan
työstä motivilehti.fi

7

lossista
kokemus

3

peleä
puhelimessa

89

turvavälinettä
käytössä

12

kilometrin
työmatka

60

lossimatkaa
päivässä

5

työkaveria

8

käytyä
koulua

*– Toivon, että veneilijät
ajavat lossin takaa
vaijerin vaivuttua alas.*

22

korttia
lompakossa

0

venettä

14

vuotta
lossinkuljettajana

KESÄTARJOUS!
JHL:n jäsenille

Neutral huppari
naisten ja miesten mallit
värit: oranssi tai harmaa

-25% ajalla 10.-30.6.2020

JHL-SHOPin tuotteissa suosimme kotimaisuutta ja painotamme ekologisesti kestäviä ja eettisesti valmistettuja tuotteita.

Jäsenten JHL-SHOPista voit tilata itsellesi tai lahjaksi liiton tunnuksilla merkittyjä tuotteita.

Kaikkien toimitusten kiinteä toimitus- ja kuljetusmaksu on vain 4,00 euroa.

go.innoflame.fi/goshop/jhl/

Nollatuntisopimus – jousto vai ahdinkoa?

Nollatuntisopimuksella on huono maine, mutta avustaja Nea Lehden elämään se sopii kuin nenä päähän. Monet kuitenkin kamppailevat sen kanssa toimeentulostaan.

teksti Anna-Sofia Nieminen kuvat Esko Jämsä

Henkilökohtaisena avustajana työskentelevä **Nea Lehti** teki maaliskuun alussa lomasuunnitelmia. Hän suunnitteli ottavansa huhtikuussa kolme viikkoa vapaata töistä.

Hänen miesystävänsä työskentelee muusikkona ja oli lähdössä kiertueelle. Pariskunnan yhteinen koira jäisi Lehden hoitoon. Koira tarvitsi vielä koulutusta, koska se haukkui yksin jäädessään.

Lehti aikoi lähteä perheensä mökille, jossa koiran haukkuminen ei haittaisi naapureita, toisin kuin kotona Helsingissä. Mökillä pääsisi myös nauttimaan luonnosta ja tekemään vapaaehtoisuustyötä läheisessä eläinsuojelukeskuksessa.

Vapaan ottaminen töistä olisi helppoa, koska Lehdellä on niin sanottu nollatuntisopimus. Sopimuksen mukaan hän on tarvittaessa työhön kutsuttava. Työajaksi on merkitty 0-116,5 tuntia kolmen viikon jaksolle.

Hän ei kuitenkaan halua tehdä täyttä viikkoa, vaan tekee yleensä kahdesta viiteen vuoroa viikossa. Yksi vuoro kestää viidestä kahdeksaan tuntia. Omia lomia pystyy pitämään silloin kun haluaa. Nollatuntisopimuksilla on huono maine, mutta Lehti on tyytyväinen.

Laissa edelleen aukkoja

JHL:n sopimustoimitsija **Kalle Honkanen** tietää, että monelle muulle nollatuntisopimus aiheuttaa ongelmia toimeentuloon ja elämän suunnitteluun.

Esimerkiksi jos joutuu tekemään useampaa kuin yhtä työtä, vuorojen aikatauluttaminen voi olla vaikeaa. Lastenhoitoa voi olla vaikea järjestää, jos vuorot vaihtelevat ja tulevat tietoon lyhyellä varoitusajalla. Jotkut joutuvat hakemaan sosiaaliturvaetuksista täydennystä toimeentuloonsa.

Honkasen mukaan työtä teetetään nollatuntisopimuksilla silloinkin, kun työnantajilla on kiinteä työvoiman tarve. Tällä pyritään kiertämään työsuhdeturvaa.

Pari vuotta sitten tehtiin lakimuutoksia, jotka paransivat nollatuntisopimuksilla työskentelevien asemaa, mutta laki ei ole nytkään aukoton.

Lainsäädännössä puhutaan vaihtelevasta työajasta. Sillä tarkoitetaan niin nollatuntisopimuksia kuin muita sopimuksia, joissa työmäärä on vaihteleva, esimerkiksi 10-30 tuntia viikossa. Osa vaihtelevan työajan sopimuksista on sellaisia kuin Nea Lehdellä: niissä työntekijä kutsutaan työhön tarvittaessa.

Nyt vaihtelevasta työajasta ei lain mukaan saa sopia, jos työnantajan tarve työvoimalle on kiinteä. Tämä tarkoittaa sitä, että vähimmäistyöaikaa ei saa sopia todellista tarvetta pienemmäksi. Esimerkiksi jos tarve vaihtelee 10 ja 30 tunnin välillä, sopimukseen ei voi määrittellä työmääräksi 0-30 tuntia viikossa.

Enää työnantaja ei myöskään voi vaatia vaihtelevan työajan tekijältä suostumusta lisätyön tekemisestä määrittelemättömäksi ajanjaksoksi, vaan suostumus tarvitaan lähtökohtaisesti aina erikseen. Työvuoroluetteloa laadittaessa työntekijä voi ilmoittaa määräaikaan mennessä, minkä verran hän voi tehdä soveltua vähimmäistyöaikaa enemmän töitä.

- Tehdyt muutokset jäivät kuitenkin ammattiyhdistysliikkeen näkökulmasta aika pieniksi, ja edelleen lainsäädännössä on paljon aukkoja, Honkanen sanoo.

Hänestä esimerkiksi seuraukset eivät ole kovin kummoiset, jos työnantaja sopii vaihtelevasta työajasta, vaikka tarve työvoimalle olisi kiinteä.

Monella tavalla onnekas

Vaikka Nea Lehti on tyytyväinen tilanteeseensa, hän ymmärtää, että aina nollatuntisopimuksella työskenteleminen ei ole ruusuista.

- Jos joutuu vaikka taistelemaan vuoroista ja on liian vähän töitä, totta kai siinä vaiheessa voi tulla taloudellista ahdinkoa, Lehti sanoo.

Häntä sopimusmuoto ei silti pelota, koska töitä on niin paljon tarjolla kuin vain jaksaa ja haluaa tehdä.

- Saan jatkuvasti kyselyjä, pystyisikö tekemään jonkun tietyn vuoron. Lisäksi moni asiakas etsii vakituisia avustajia. Pystyn myös valitsemaan, milloin teen töitä.

HENKILÖKOHTAINEN AVUSTAJA Nea Lehti arvostaa nollatuntisopimuksen suomaa joustoa vapaa- ja työajan säätelyssä.

NEA LEHTI kertoo pärjäävänsä pienillä tuloilla, eivätkä turha shoppailu ja työntäyteinen arki houkuta häntä.

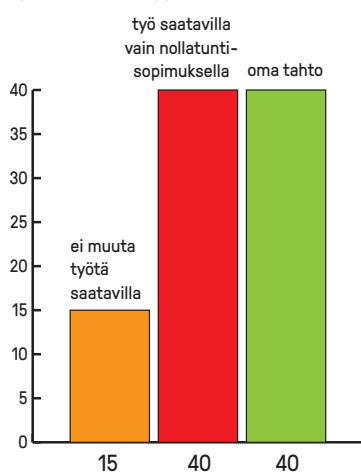

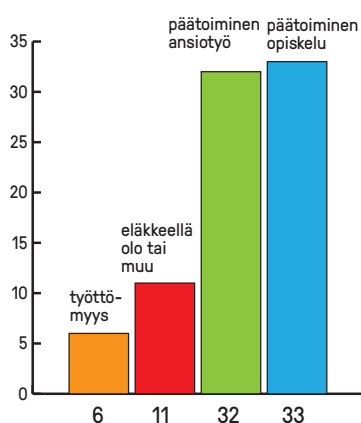
– On tärkeää, että työntekijä ottaa selvää, mitä sopimus tarkoittaa.

OSA-AIKAISET NOLLATUNTISOPIMUKSELLA TYÖSKENTELEVÄT (2018)

Sopimusmuodon syy (%)

Pääasiallinen toiminta (%)

Lähde: Tilastokeskus 2019

Lehti ymmärtää olevansa monella tavalla onnekas. Hän kertoo, että on päässyt aloittamaan työntekijän 16-vuotiaana, tehnyt opiskeluaikana kolmea työtä kerralla, ostanut parikymppisenä asunnon ja myynyt sen voitolla. Siitä on kertynyt varallisuutta.

Nykyisen asuntonsa hän omistaa puoliksi vanhempiensa kanssa, ja asumiskulut ovat hyvin pienet.

- Jos asuisin esimerkiksi vuokralla, ja kuukauden vuokra olisi 700 euroa, voisi tulla ongelmia, Lehti sanoo.

Hiipivästi kasvava trendi?

Nollatuntisopimukset näyttävät vakiintuneen osaksi työsopimusten valikoimaa Suomessa, arvioi erikoistutkija **Anna Pärnänen** Tilastokeskuksesta.

Tilastokeskuksen mukaan työskenteli nollatuntisopimuksilla vuonna 2018 viitisen prosenttia kaikista 15-74-vuotiaista palkansaajista, eli noin 106 000 ihmistä.

- On mielenkiintoista nähdä, ovatko nollatuntisopimukset hiipivästi kasvava trendi vai sopivatko ne lopulta vain tietyille aloille, Pärnänen sanoo.

Työnantajille nollatuntisopimukset ovat keino lisätä työvoiman joustavaa käyttöä. Pärnänen katsoo, että osittain nollatuntisopimukset ovat saattaneet alkaa korvata määräaikaista työsopimuksia, joiden ehtoja on tarkennettu lainsäädännössä.

Toisaalta jousto sopii monille työntekijöille. Vuonna 2018 noin 40 prosenttia nollatuntisopimuksilla työskentelevistä oli itse halunnut tällaisen sopimuksen. Pärnänen mukaan nollatuntisopimuksilla työskentelevien joukkoon mahtuikin hyvin sekalaista sakkia.

- Parhaassa asemassa ovat varmasti he, jotka työskentelevät osa-aikaisesti opiskelun tai eläkkeellä olemisen takia, Pärnänen sanoo.

Heistä enemmistö oli itse halunnut nollatuntisopimuksen eikä kaivannut lisää työtunteja.

Haavoittuvimmassa asemassa puolestaan ovat ne osa-aikaisesti työskentelevät, jotka kokevat oikeastaan olevansa työttömiä. Heitä oli kuutisen prosenttia nollatuntisopimuksella työskentelevistä vuonna 2018, kun eläkeläisiä ja opiskelijoita oli yhteensä noin 40 prosenttia.

Vähän yli puolet nollatuntisopimuksella työskentelevistä kertoi ansiotyön olevan heidän pääasiallinen toimintansa. Osa tästä joukosta työskenteli kokoaikaisesti ja osa Nea Lehden tapaan osa-aikaisesti. Heistä vähemmistö oli itse halunnut nollatuntisopimuksen, ja noin puolet osa-aikaisista olisi halunnut lisää työtunteja - toisin kuin Lehti.

Kokoaikatyö ei maistunut

Lehti kokee, että nollatuntisopimus sopii hyvin hänen elämäntilanteeseensa: hän on 28-vuotias ja haluaa tehdä ja kokea asioita.

Hän on koulutukseltaan tradenomi, joka teki toimistotyötä kahdeksasta neljään.

- Silloin tuntui, että ei ole vapaa-aikaa. Jo sunnuntaina ahdisti, koska huomenna täytyi taas mennä töihin, Lehti kertoo.

Lehti irtisanoutui koeajalla, koska hän halusi kokeilla toisenlaista elämää. Vapaaehtoistyö vam-

maisena nuoren kaverina sai hänet kiinnostumaan henkilökohtaisen avustajan työstä. Se tuntui mielekkäämmältä kuin koneella istuminen.

Lehti pääsi töihin kolme vuotta sitten Onni hoivaan. Hän on siellä edelleen töissä. Välissä koti ja samalla työt ovat vaihtuneet Tampereelta Helsinkiin.

Nykyään Lehdellä on vakituinen avustettava. Lehden mukaan he katsovat yhdessä avustettavan kanssa kolmen viikon välein, mitkä vuorot hän pystyy tekemään seuraavalla kolmen viikon jaksolla. He ilmoittavat nämä vuorot työnantajalle. Lisäksi Lehti tekee tuurauksia muille avustettaville henkilöille.

Muuten hän viettää aikaa miesystävän, koiran, vanhempien ja kavereiden kanssa. Hän urheilee ja tekee toisinaan vapaaehtoistyötä.

Lehti kertoo tulevansa hyvin toimeen pienillä tuloilla. Turha kuluttaminen tuntuu ahdistavalta, eikä hän osta kuin tarpeeseen. Häntä ei houkuta työntäyteinen arki ja pään nollaaminen viikonloppuisin.

- Haluan nauttia arjestani, Lehti sanoo.

Paremmat ehdot tessissä

Nollatuntisopimuksella työskenteleviä on erityisesti tukku- ja vähittäiskaupan, terveys- ja sosiaalipalveluiden sekä majoitus- ja ravitsemustoiminnan toimialoilla.

JHL:n jäsenistössä nollatuntisopimuksia on paljon yksityisellä sosiaalipalvelualalla muun muassa henkilökohtaisilla avustajilla, lähihoitajilla ja ohjaajilla.

JHL on pyrkinyt edistämään heidän asemaansa tes-neuvotteluissa. Vuonna 2018 yksityisen sosiaalipalvelualan työehtosopimukseen saatiin perusteettomia nollatuntisopimuksia ja muita vaihtelevan työajan sopimuksia rajoittava kirjaus. Sen mukaan voi työsuhteessa edeltävän 12 kuukauden keskimääräinen tuntimäärä tietyin reunaehdoin vakiintua uudeksi vähimmäistuntimääräksi.

JHL:n Honkanen kertoo, että osa-aikaisten työntekijöiden aseman parantaminen on iso teema parhailaan meneillään olevissa tes-neuvotteluissa.

Hän kehottaa työntekijöitä olemaan tarkkoina työsopimuksia tehdessään.

- On tosi tärkeää, että työntekijä ottaa selvää ja kyselee, mitä sopimus tarkoittaa ennen kuin laittaa nimensä alle, Honkanen sanoo.

Tunne elämänhallinnasta

Nea Lehti muistelee, että nollatuntisopimus oli aluksi työnantajan toive. Nyt hän ei enää huolisi vakituista kokoaikaista työtä, vaikka sellaista tarjottaisiin.

- Tuntuu, että palaisin ihan loppuun, Lehti sanoo.

Hänelle nollatuntisopimus ja mahdollisuus valita työvuorot tuovat tunteen elämänhallinnasta. Toisaalta hän ei ole ollut elämänhallintaa sokeissa tilanteissa, esimerkiksi joutunut viikkojen tai jopa kuukausien sairauslomalle. Hän ei tiedä, miten palkanmaksun silloin kävisi. Lehti on ollut sairaus-

- *Minusta
tuntuu, että
palaisin ihan
loppuun.*

lomalla vain joitain päiviä kerrallaan, ja silloin sovi-
tuista vuoroista on saanut korvauksen.

Nollatuntisopimuksilla työskentelevien sairaus- ja
irtisanomisajan palkan maksamiseen tuli täsmen-
nyksiä vuonna 2018, kun lainsäädäntöä muutettiin.

Nyt sairausajan palkka pitää maksaa, jos työvuoro
on merkitty työvuoroluetteloon tai voidaan muuten
pitää selvänä, että työntekijä olisi työkykyisenä ollut
töissä. Jos irtisanomisaikana tarjotun työn määrä alit-
taa edeltäneiden 12 viikon keskimääräisen työn mää-
rän, työnantajan on korvattava alituksesta aiheutuva
ansionmenetys.

Yksityisen sosiaalipalvelualan työehtosopimus
varmistaa asianmukaisen sairausajan palkanmaksun
myös työvuoroluettelon päättymisen jälkeiseltä ajalta.

Yhtä epäselviä kuin sairausajan korvaukset Leh-
delle ovat perhevapaakorvaukset. Hän ei tiedä, minkä
verran saisi rahaa, jos jäisi perhevapaille. Ainakaan
tällä hetkellä hän ei haaveile lapsista. Häntä ei huoleta
edes oma eläkkeen kertyminen. Hän epäilee, onko
silloin olemassa mitään eläkkeitä, kun hän joskus
mahdollisesti tulee eläkeikään. Sitä paitsi tuleehan
hän nytkin toimeen pienillä tuloilla. □

Kenen etu edellä?

HALLITUS LINJASI

Pääministeri Sanna Marinin hallitus linjasi hallitusohjelmassaan viime joulukuussa,
että pätkätöissä ja nollatuntisopimuksella työskentelevien asemaa parannetaan.

TYÖAJAN VAKIINTUMINEN VAHVISTUU?

Ohjelmassa luvataan selvitys työsopimuksissa sovittavasta työajasta. Lisäksi luvata-
aan vahvistaa vaihtelevalla työajalla työskentelevien ihmisten työajan vakiintu-
mista lainsäädännössä.

SUOJELLA VAI JOUSTAA?

Tilastokeskuksen erikoistutkija Anna Pärnäsen mukaan lainsäädöntötyön pulmana
on nollatuntisopimuksilla työskentelevien joukon kirjavuus. Ei ole helppoa ratkaista,
missä määrin nollatuntisopimuksia pitäisi säädellä, koska 40 prosenttia nollatunti-
sopimuslaisista on itsekin halunnut joustavan sopimuksen. Toisaalta on tarve suo-
jella työntekijää, ja toisaalta työnantajalla on tarve joustavaan työvoimaan.

LUE LISÄÄ motiivi.fi > hakusana nollatuntisopimus

Sinä olet siellä.

Aikakauslehteen uppoudutaan. Silloinkin, kun ympärillä sattuu ja tapahtuu. Lehden ja lukijan suhteesta hyötyy myös mainostaja. Lue lisää: aikakausmedia.fi/sinaoletsiella

AIKAKAUSMEDIA

Mitä tarkoittaa varoituksen asiallinen yhteys?

Elina Nieminen, lakimies
Oikeudelliset asiat
elina.nieminen@jhl.fi

Työntekijä voidaan irtisanoa rikkomuksesta tai laiminlyönnistä. Se edellyttää yleensä aiempaa varoitusta, jolla tulee olla asiallinen yhteys irtisanomisperusteeseen.

VAASAN HOVIOIKEUS ANTOI maaliskuun lopussa ratkaisun varoituksen asiallisesta yhteydestä irtisanomisperusteeseen. Hovioikeus arvioi, oliko varoituksen perusteena olleella tapahtumalla sellainen asiallinen yhteys irtisanomisen perusteena olleeseen menettelyyn, että varoitus voitiin ottaa huomioon harkittaessa irtisanomiskynnyksen ylittymistä.

Tapauksessa oli kyse pakettiautomyyjän irtisanomisesta. Hän oli saanut kirjallisen varoituksen koeajo-ohjeiden rikkomisesta käytyään asiakkaan kanssa koeajolla liikennekäytöstä poistetulla autolla. Vajaata kuukautta myöhemmin työntekijä oli ollut luvatta poissa töistä, minkä jälkeen työnantaja oli irtisanonut hänet. Työnantaja oli ilmoittanut irtisanomisen perusteiksi huomautuksista ja varoituksista huolimatta jatkuneen työnantajan ohjeiden noudattamatta jättämisen ja luvattoman poissaolon.

TYÖSOPIMUSLAIN PÄÄSÄÄNTÖNÄ ON, ettei työnantaja saa irtisanoa työntekijää tämän rikkomuksen tai laiminlyönnin perusteella, ennen kuin hän on antanut tälle varoituksella mahdollisuuden korjata menettelynsä. Työnantaja saa poiketa tästä velvollisuudesta vain, kun irtisanomisen perusteena on niin vakava työsuhteeseen liittyvä rikkomus, ettei häneltä voida kohtuudella edel-

lyttää sopimussuhteen jatkamista. Varoituksen tarkoitus on muistuttaa siitä, miten työnantaja reagoi, jos työntekijä syyllistyy uudelleen varoituksessa tarkoitettuun rikkomukseen tai laiminlyöntiin. Työnantaja voi irtisanomistilanteessa vedota vain sellaiseen varoitukseen, jolla on asiallinen yhteys irtisanomisperusteena olevaan moitittavaan menettelyyn.

Asiallisen yhteyden vaatimus täyttyy, kun työnantaja irtisanoa työntekijän joko varoituksessa mainitun tai sitä vastaavan menettelyn takia. Työnantaja ei sen sijaan voi vedota sellaiseen varoitukseen, joka on annettu eri asiasta, kuin mistä irtisanomisperusteissa on kyse.

Työnantajan ei tarvitse käyttää työntekijän menettelystä samaa termiä sekä varoituksessa että irtisanomisilmoituksessa, jotta asiallisen yhteyden vaatimus täyttyisi. Toisaalta asiallista yhteyttä ei muodosta esimerkiksi pelkästään se, että työnantaja ilmoittaa sekä varoituksen että irtisanomisen perusteeksi sääntöjen rikkomisen.

HOVIOIKEUS TOTESI ENSINNÄKIN, että koeajoa koskevien ohjeiden rikkominen osoitti joko työntekijän piittaamattomuutta ohjeita kohtaan tai tietoista riskinottoa. Toiseksi se arvioi, että työntekijän oli pitänyt ymmär-

tää, ettei hänellä ollut lupaa olla poissa töistä. Näin ollen luvaton poissaolo ei ollut johtunut ajattelemattomuudesta.

Hovioikeus kiinnitti huomiota siihen, että varoituksen ja irtisanomisen perusteena olevat tapahtumat olivat tosiseikastoiltaan erilaiset. Se totesi kuitenkin, että erilaisten velvollisuuksien rikkominen voi osoittaa samanlaista työntekijän asennoitumista ja välinpitämättömyyttä työtehtävien suorittamisessa.

Hovioikeuden mukaan kyse oli molemmissa tapauksissa työsuhteeseen olennaisesti vaikuttavien velvoitteiden rikkomisesta. Se totesi myös, että työntekijän asennoituminen tekoonsa ilmensi kummassakin tapauksessa vakavaa piittaamattomuutta työnantajan määräyksistä. Näin ollen hovioikeus katsoi, että varoituksen perusteena olleella ohjeiden rikkomisella ja luvattomalla poissaololla oli asiallinen yhteys. Sen nojalla varoitus voitiin ottaa huomioon, kun irtisanomisperusteen täyttymistä arvioitiin.

Kuten hovioikeuden ratkaisu havainnollistaa, asiallisen yhteyden vaatimus rajoittaa irtisanomistilanteessa työnantajan oikeutta vedota aiemmin antamaansa varoitukseen. Varoituksen yhteyden olemassaolo ratkaistaan kokonaisuarkkinnalla kussakin yksittäistapauksessa.

Kysy

Askarruttaako mieltäsi jokin työelämään liittyvä kysymys? Lähetä se osoitteeseen motiivi-lehti@jhl.fi. Välitämme sen eteenpäin.

Lue lisää

Työtuomioistuimen ratkaisut: [Finlex, finlex.fi](http://Finlex.fi) >
TT:2004–63; TT:2005–7;
TT: 2018–28.

På svenska

Läs lagkolumnen på www.motiv.fi
fr.o.m. 10.06.

Motiv

BERÄTTA OM DITT JOBB!

Jag jobbar med ensamkommande flyktingbarn och -ungdomar och försöker lära dem sunt förnuft. Det är det bästa jobbet jag haft! Jag känner att jag har något att ge och får också mycket tillbaka. Dessutom har jag väldigt bra arbetskamrater.

VAD HAR DU FÖR STYRKOR?

Jag vågar bjuda på mig själv i arbetet men också handleda och säga ifrån när det behövs.

HUR KOMBINERAR DU KITESURFING OCH FAMILJ?

Nuförtiden kitesurfar jag mer sällan och planerar turerna i förväg. Tidiga morgnar eller sena kvällar funkar bäst.

Adrenalinkickar och lugna glid

text Marina Wiik foto Timo Koski

I BÖRJAN AV 2000-talet vindsurfade jag vid en strand i norska Bergen. Några kitesurfare var också på plats och började hoppa över min mast. Det såg så häftigt ut att jag bestämde mig för att byta gren. En kompis lärde mig grunderna i kite och jag fick köpa hans gamla drake. Efter den första provturen var jag fast.

Kiteåkning har många fördelar jämfört med vindsurfing. Farten är lika hög, men tack vare draken är åkturen jämnare. Det är också lättare att få brädan att plana på vattenytan när man kitesurfar. Dessutom är grenen inte lika vindkänslig.

Vintertid har jag kitesurfat på havsisar och på kalvfjäll i Lappland. Det är ändå inte lika roligt som att rida i vågor på 2-3 meter och att göra hopp.

Mina hopp är kring 12 meter höga medan proffsen kommer upp till 30 meter. Som motvikt till adrenalinkickarna är det skönt att bara finåka och njuta av vackra vyer.

JAG HAR TUREN att bo nära två av landets bästa kitestränder. Den ena finns i Storsand i Nykarleby och den andra i Lochteå utanför Karleby.

Jag tillhör en österbottnisk kitegrupp på Facebook. Under sommarveckoslut med förliga vindar på 15-20 m/s hänger ett tjugotal personer på när vi åker ut. Jag gillar att ingå i en gemenskap trots att grenen är individuell.

Under årens lopp har jag lett flera nybörjarkurser i kite-surfing. Grenen kräver inte toppkondition, men den som inte vet vad hen gör kan skada sig allvarligt. För att minimera riskerna ska den som är intresserad av kitesurfing kontakta en erfaren instruktör och gå en nybörjarkurs.

Kitesäsongen pågår från april till november och som mest brukar jag hinna med 70 åk per år. Min dröm är att en dag åka till ön Maui i Hawaii där förhållandena för att kitesurfa lär vara idealiska. Kanske blir det av när jag fyller jämmt nästa gång? □

ANDREAS LINDH

Född 1974.

HEMORT

Pedersöre.

UTBILDNING

Bagare och konditor,
barn- och ungdoms-
specialhandledare.

JOBB

Handledare på Vörå
migrationsverk.

FAMILJ

Fru, två barn, hund.

HOBBYER

Cykling, paddling.

Motiivi-lehti toivottaa kaikille kaunista kesää!

Työsuhteipäivystys

29.6.–31.7. arkisin klo 9–14
numerossa 010 7703 311

Jäsenpalvelujen

puhelinpäivystys 22.6.–31.7.
arkisin klo 9–11
numerossa 010 7703 430

JHL:n vaihdepalvelut

ovat suljettuina ajalla 29.6.–31.7.

JHL-opistolla ei ole toimintaa
ajalla 12.6–16.8.

Kurssihallinnon puhelinpäivystys
29.6.–10.7. arkisin klo 9–12
numerossa 010 7703 510

Kurssihallinto on suljettuna
ajalla 13.–31.7.

Ammattialafoorumi siirtyy vuodella, syksyllä etkoillaan

JHL:n Ammattialafoorumiin on tähän mennessä ilmoittautunut jo useita satoja liittomme tähtiammattilaisia. JHL haluaa turvata kaikkien terveyden eikä ota turhia riskejä.

Tilaisuuden järjestäjät ovat seuranneet tarkoin koronatilanteen kehittymistä. Syksyllä saattaa edessä olla paljon puhuttu toinen aalto, jonka tarkkaa ajankohtaa on vaikea ennustaa.

Liitto on siksi päättänyt – ei suinkaan peruuttaa vaan siirtää tapahtumaa vuodella. Uusi ajankohta on 29.–30.10.2021.

Tänä syksynä tarjolla on kuitenkin jo maukkaita alkupaloja ensi vuotta silmällä pitäen. Virtuaaliset Ammattialafoorumi-etkot järjestetään 23.10.20. Ohjelmasta kerrotaan pian lisää.

Pysy linjoilla: jhl.fi/ammattialafoorumi ja jhl.fi.

1/2 milj.

ETÄTYÖT LÖIVÄT LÄPI. Koronakriisi sai aikaan varsinaisen etätyöbuumin kuluneena keväänä. Tilastokeskuksen mukaan voinee arvioida, että noin puolet palkansaajista eli miljoona suomalaista on tehnyt etätyötä tänä keväänä. Etätyötä tekevien palkansaajien osuus on lähes kaksinkertaistunut vuoden 2018 syksyyn verrattuna, alle 30 prosentista suunnilleen 50 prosenttiin.

Työstä muutakin kuin palkkaa

TUOREESTA NUORISOBAROMETRISTA ilmenee, että työn murros on jo käsillä. Nuoret haluavat, että työ antaa muutakin kuin toimeentuloa.

Vuosittain julkaistava Nuorisobarometri mittaa suomalaisten 15-29-vuotiaiden nuorten arvoja ja asenteita. Barometrini teemana oli tällä kertaa työ ja yrittäjyys.

Nuorten suhtautuminen työhön on muuttunut. Työllä halutaan toteuttaa ja ilmaista itseään.

Yrittäjähenkkinen asenne on yhä yleisempää. Entistä useampi 15-29-vuotias nuori sanoo haluavansa kokeilla yritystoimintaa jossain työuransa vaiheessa. Erityisesti alle 20-vuotiaiden sekä poikien kiinnostus yrittäjyyttä kohtaan on lisääntynyt.

Barometrini mukaan nuoret kaipaavat työltä merkityksellisyyttä. Lähes 90 prosenttia vastaajista onkin sitä mieltä, että työn pitää vastata omia arvoja.

Haasteiksi nousevat kuitenkin työn ja vapaa-ajan eron hämärtäminen ja jaksamisongelmat. Työ muuttuu niin nopeasti, ettei uuden työn tekemisen tapoja ehditä päivittää ja uutta sääntelyä laatia. Vuosien 2009 ja 2015 tutkimuksissa

vielä selvä enemmistö koki työn ja vapaa-ajan rajan täysin selvänä, mutta nyt osuus on pudonnut 45 prosenttiin.

Huomattavimmat erot sukupuolten välillä liittyvät työn henkiseen kuormittavuuteen ja työssä jaksamiseen. Nuoret naiset kokevat työnsä henkisesti raskaaksi ja myös ahdistuvat työasioista vapaa-ajallaan yleisemmin kuin miehet. Heillä on myös miehiä useammin vaikeuksia jaksaa työssä.

KYSY IHMEESSÄ

Kuka korvaa?

TYÖPAIKALLANI ateria- ja puhtauspalveluissa työaika ei riitä tehtävien tekemiseen. Sen takia työntekijät tulevat töihin jopa tunteja ennen työajan alkua. He tekevät töitä mutta leimaavat itsensä sisään työajanseurantaan vasta virallisen työajan alkaessa. Jos töissä sattuu ”omalla ajalla” tapaturma, mitä seurauksia siitä koituu työntekijälle?

VASTAUS: Työtapaturman korvaushakemukseen kirjataan tapaturman sattumisen tarkka ajankohta sekä työpäivän alkamis- ja päättymisajat. Jos tapaturma sattuu työajan ulkopuolella, korvauksen saaminen ei ole itsestäänselvyys.

Jos työnantaja on kuitenkin tiennyt työskentelystä työajan ulkopuolella esimerkiksi kellokorttileimausten perusteella, vahinko on korvattu työtapaturmana.

Työskentely omalla ajalla on huono idea myös palkanmaksun kannalta, koska palkka ei juokse. Jos työtä ei ennätä tehdä työajalla, siitä pitää kertoa esimiehelle.

On esimiehen vastuulla määritellä ratkaisu: hankitaanko lisätyövoimaa, teetetäänkö ylityötä, jätetäänkö jokin tehtävä tekemättä tai tehdäänkö työtä toisin?

Niin kauan kuin työntekijät joustavat omista työajoistaan ja jättävät taukonsa pitämättä, esimies voi todeta, että asiat ovat kunnossa, eikä tilannetta korjata.

Sinun kannattaa ottaa yhteyttä myös työpaikkasi työsuojeluvaltuutettuun, jonka kanssa voitte yhdessä toimia tilanteen korjaamiseksi.

Tuula Haavasoja,
JHL:n työelämäasiantuntija

*Heihei ja hyvästi kiky!
Eipä jää ikävä.*

EuroSafety syksyllä

Näillä näkymin työ-
turvallisuusalan suur-
tapahtuma työsuojelu-
päälliköille, työ-
turvallisuudesta vastaaville
sekä palo- ja pelastus-
toimen ammattilaisille
järjestetään Tampereella
8.-10.9.2020.

Seuraa tilannetta:
eurosafety.fi

TSL tukee

Asutko Pohjois-
Karjalassa, Etelä- tai
Pohjois-Savossa? TSL jär-
jestää *Kriisituki alueilla*
-hankkeen, joka antaa
valmiuksia työhön palaa-
miseen ja toimintakyvyn
tukea koronaviruksen aikana
lomautetuille ja
irtisanotuille.
tsl.fi/hankkeet

Kenestä golf-kingi?

JHL:n golfmestaruudet
ratkotaan 7.8 klo 10
Kartanogolfilla Joroisissa.
Kilpailumaksu on
35 €/henkilö.
Ilmoittautumiset 1.8.
mennessä caddie-
masterille email:
info@kartanogolf.fi tai
puhelin 010 422 2380.
kartanogolf.fi

Kysy ihmeessä

Lähetä kysymyksesi
Motiivi-lehdelle osoitteeseen
motiivi-lehti@jhl.fi.

Förtroendemän kan inte veta allt

Coronaepidemin har fått telefonerna att gå heta hos JHL:s förtroendemän. - Vi har inte alltid svar, men ofta räcker det att bara lyssna, säger Heidi Åkerfelt i Raseborg.

text Marina Wiik foto Patrik Lindström, Vesa Laitinen

De senaste månadernas undantagsförhållanden har satt arbetsplatsernas krishantering - och förtroendemännens stresstålighet - på prov.

- Många av medlemmarnas frågor är hälsorelaterade, så vi rör oss delvis på obekant mark, säger **Heidi Åkerfelt**, som är huvudförtroendeman för JHL-anslutna inom Raseborgs stad.

Hanteringen av coronakrisen styrs upp av stadens ledningsgrupp, dit personalrepresentanter inte bjudits in.

Åkerfelt har ändå tät kontakt med kommunens ledning och för vidare frågor och önskemål från medlemmarna.

- Många har undrat om de kan vägra ta emot nya arbetsuppgifter. En del vill veta hur de ska skydda sig själv eller en närstående som tillhör en riskgrupp.

I nuläget har personalen tillräckligt med skyddsutrustning. Dessutom har arbetet inom bland annat äldreomsorgen omorganiserats.

- En stor del av min tid går åt till att tolka ny information från olika håll och omvandla den till en sådan form att medlemmarna förstår den.

Lägre tröskel för sjukfrånvaro

På samkommunen Kårkulla har coronaepidemin haft stor inverkan på arbetet.

Boenden har stängts för besök och personalen har slutat rotera mellan flera olika enheter. Dessutom har dagverksamheten satt lapp på luckan.

- Ingen har sagts upp, men många har uppmanats ta ut sin semester tidigare i år för att det ska finnas personal på jobb när dagverksamheten kör igång igen. Administrationen jobbar på distans, säger Kårkullas huvudförtroendeman **Hans Rosenberg**.

Samkommunen har en pandemigrupp som uppdaterar sina anvisningar minst en gång i veckan. Inga personalrepresentanter finns med i gruppen.

- En del arbetstagare vill bli permitterade och andra är missnöjda med att ha blivit omplacerade. Vissa anställda vantrivs också med tygmaskerna som de måste bära, trots att inga smittor ännu konstaterats, säger Rosenberg.

På Raseborgs Energi sammankallade vd:n snabbt efter coronaepidemins utbrott ledningsgruppen och förtroendemännen till krismöte.

- Vi diskuterade restriktionerna och vad vi gör om någon blir sjuk. Sedan skickades protokollet ut till alla arbetstagare, säger förtroendemannen **Marcus Ekholm**.

Ett tag var de anställda indelade i mindre grupper som jobbade och höll pauser vid olika tider. I längden blev det ändå svårt att få jobbet att löpa.

- Våra montörer använder skyddsutrustning när de utför service på till exempel daghem eller skolor. Kontorspersonalen jobbar på distans och vi andra har lägre tröskel för att stanna hemma om vi känner oss krassliga.

Viktigt att våga fråga

Coronarestriktionerna har också medfört samarbetsförhandlingar i många kommuner. I vissa fall verkar det som om arbetsgivaren på lösa boliner försökt spara pengar på virusets bekostnad.

Förtroendemannen värnar om arbetsfreden och ser till att arbetslagstiftningen och kollektivavtalen följs. Hen jobbar för att hitta en samsyn på arbetsplatsen, men måste vid behov kunna ifrågasätta och diskutera arbetsgivarens synsätt.

- Trots att arbetsgivaren har sina jurister tolkar de inte alltid rätt, utan kan missa viktiga saker, säger Heidi Åkerfelt.

Hon påminner om att förtroendemannen inte är ensam, trots att det i en inflammerad situation ibland kan kännas så.

- Jag är en problemlösare, men har låg tröskel för att ringa regionkontoret och använda föreningens styrelse som bollplank. Ingen behöver kunna eller veta allt själv och man lär sig nytt hela tiden.

Marcus Ekholm framhåller vikten av att hålla huvudet kallt och ty sig till fakta vid förhandlingar.

- Det är lätt att bli frustrerad när saker inte går framåt. Då händer det att man slänger ur sig onödiga saker som man senare får äta upp.

Ekholm påminner om att parterna i en förhandling måste vara beredda att både ge och ta. Även om ett problem verkar brådskande behöver det sällan lösas genast. Saker måste få ta tid.

Läs det senaste om avtalsrörelsen och nya kollektivavtal på jhl.fi/avtalsrörelsen.

FÖR PERSONALENS TALAN. Heidi Åkerfelt, Hans Rosenberg och Marcus Ekholm (uppe t.h.) fungerar som förtroendemän.

- Det gäller att försöka hitta lösningar som gynnar medlemskåren som helhet i stället för att utgå från sin egen åsikt. Det är också en god idé att prata ihop sig med andra förtroendemän på arbetsplatsen eller hemorten.

Han erkänner att det ibland känns tungt att inte kunna vara alla medlemmar till lags. Extra kvistigt är det om arbetsgivaren har rätt och arbetstagaren fel i en tvist.

- I sådana situationer försöker jag förklara varför det är så eller så. Försöken faller inte alltid i god jord, men det hör till uppdragets grundnatur.

Hans Rosenberg på Kärkulla har märkt att medlemmarna ibland har en orealistisk tro på att allt fixar sig om han är med.

- Så är det inte. Jag kan försöka medla och vara språkrör, men om en medlem till exempel gör bort sig måste hen kunna ta konsekvenserna, säger han.

Rosenberg råder nya förtroendemän att inte ge medlemmarna tomma löften.

- I stället för att lova förbättringar på olika punkter kan man säga att man tar upp ärendet till behandling. Ofta vill folk ha svar genast, men ibland måste de nöja sig med att jag återkommer i ett senare skede. □

Tips för mera ork

- Sköt om dig själv. Rör på dig, ät ordentligt och ha en regelbunden dygnsrytm.
- Dra gränser och prioritera. Dela in arbetsdagen och -uppgifterna i mindre delar.
- Låt inte konflikter personifieras. Värna om sakliga relationer trots olika åsikter.
- Tänk långsiktigt: arbetet är aldrig bara att utföra enskilda uppdrag.
- Påminn dig själv om tidigare framgångar. Stora problem kan inte lösas över en natt.
- Var nådig mot dig själv och öva dig i att säga nej.
- Påminn arbetsgivaren om den lagstadgade plikten till arbetarskydd.
- Ta stöd av regionkontoret, samarbeta med arbetarskyddsfullmäktige och med andra förtroendemän.
- Upprätthåll dina yrkeskunskaper, du kan inte vara säker på att bli omvald.

Källa: Anne Ranta, Sakkunnig i arbetslivsfrågor på JHL

Ihan homona lapsia

Luulin 15-vuotiaana tietäväni, miten lapsia tehdään. 15 vuotta myöhemmin huomasinkin olevani täysin ulapalla sen suhteen. Muistan, kuinka koulun seksivalistustunneilla puhuttiin teiniraskauksista ja -vanhemmista. Puhe oli niin tehokasta, että aloin miettiä perheen perustamista vasta kolmekymppisenä.

Mediasta on viime vuosien aikana voinut lukea useita uutisia syntyvyyden laskusta ja synnytystalkoista. Kun seurasin keskustelua, aloin tuntee itseni nopeasti ulkopuoliseksi. Pikkukylän kasvattina olisin ollut heti valmis talkoisiin, jos kutsu olisi käynyt. Mutta niin ei tapahtunut. Kaltaisilleni seksuaalivähemmistöihin kuuluville miehille ei ollut tarvetta.

Kun mietin perheen perustamista nyt, 32-vuotiaana ja parisuhteessa toisen miehen kanssa, olen täysin hukassa. Playstation-sukupolvelaisena aloitan tietysti lapsentekoprojektini Googlasta. Tuleva lapseni, jos joskus luet tämän, sait alkusi hakusanoilla ”kuinka saada lapsia miesten kesken?”.

Apilaperhe, adoptio, kumppanuusvanhemmuus, sijais-synnytys, sijaisvanhemmuus... Termejä riittää, ja ne tuntuvat yhtä hämmentäviltä toimintamalleilta kuin haikaran tuoma lapsi. Vain adoptio on minulle entuudestaan tuttu, joten aloitan ”lasten hankkimisen” siitä.

Teoriassa adoptio on miesparille mahdollista, mutta käytännössä hyvin hankalaa, jopa mahdotonta. Perheen ulkopuolinen adoptio tuli mahdolliseksi tasa-arvoisen avioliittolain uudistuttua 1. maaliskuuta 2017. Ensimmäiset sateenkaari-perheen adoptiot Suomessa kirjattiin kuitenkin vasta huhtikuussa 2020. Näyttää siis siltä, että teoriassa voisin saada lapsen vuoden 2023 tienoilla.

Sijaissynnyttäminen vaikuttaa itselleni oikean-tuntuimmalta ratkaisulta. Tulisi vain myydä asunto alta, jotta siihen olisi varaa, tai kokeilla idän villejä markkinoita. ASP-tilin ohella olisi pitänyt laittaa osa ylioppilasarahoista LAPSI-tilille kasvamaan korkoa ja kattamaan tuleva lapsenhankintamatka.

Kumppanuusvanhemmuus ja apilaperheet ovat oivia vaihtoehtoja, mutta meidän parisuhteessamme ne tar-

koittaisivat kokonaan toisesta kodista luopumista, sillä asumme kahdessa eri maassa. Sijaisvanhemmuus on tärkeä tapa taata kaikille lapsille turvallinen koti kasvaa, mutta pelkään, että kokisin jatkuvaa luopumisen pelkoa kasvattaessani ”lainalasta”. Perheen perustamisen lähtökohta olisi väliaikaisuudessa. Tuntuu epäoikeudenmukaiselta, että seksuaalivähemmistöön kuuluvana perheen perustamisen lähtökohtana olisi väliaikaisuus.

Muutaman tunnin googlettelun jälkeen alan turhautua. Ehkä perheen perustaminen ja isyys eivät ole minua varten vielä vuonna 2020. Onnekseni voin aina laittaa pyörimään yhden lapsuuden ikimuistoisimmista leffoista, Juni-
orin, jossa Arnold Schwarzeneggerin esittämä gynekologi Alex Hesse synnyttää itse tyttölapsen maailmaan, ja toivoa luonnontieteellistä ihmettä myös omalle kohdalleni. □

Joonas Pesonen on paljasjalkainen korpi-lahtelainen ja bloggaja, joka kirjoituksissaan tarkastelee nuoren pojan elämää ja kasvua mieheksi.

Tuleva lapseni, sait alkusi hakusanoilla ”kuinka saada lapsia miesten kesken?”

JHL:n Lomakeskus Livohka avautuu 1.6.

Livohkassa on hyvätasoista majoitusta erilaisiin tarpeisiin. Valittavanasi on 20 erikokoista mökkiä. Päärakennuksessa on neljä kahden hengen huonetta. Caravan-paikkoja alueella on yhteensä 50 kpl.

Mökkihinnat JHL:n jäsenille 2020

- 2 hengen huone 38 € / vrk, viikkohinta 230 € / 7 vrk.
  - 2 hengen mökki 55 € / vrk, viikkohinta 340 € / 7 vrk.
  - 4 hengen mökki 65 € / vrk, viikkohinta 420 € / 7 vrk.
  - 6–8 hengen mökki 93 € / vrk, viikkohinta 580 € / 7 vrk.
  - Punainen tupa 105 € / vrk, viikkohinta 655 € / 7 vrk.
- Lemmikkieläimistä on mainittava varausta tehtäessä.

Caravanhinnat

- Caravan-paikka JHL:n jäsenelle 18 € / vrk, viikkohinta 115 € / 7 vrk.
- SF-caravankortilla vaunupaikka 24,50 € / vrk, viikkohinta 154 €.
- Muut hinta 30 € / vrk.

Hinnat sisältävät sähkön, sekä saunan vapaan käytön kerran vuorokaudessa. Ei henkilölisämaksuja.

Varaukset ja lisätietoja: 010 7703 720 tai sähköpostilla livohka@jhl.fi

JHL:n lomakeskus Livohka sijaitsee Posiolla kalaisan ja kirkasvetisen Livojärven rannalla. Henkilökunta takaa sinulle ja ystäville unohtumattomia luontoelämyksiä ilman kiireen tuntua.

JHL Lomakeskus Livohka
jhl.fi/Livohka

Varoitus!
TaskuTurva-sovellus saattaa aiheuttaa normaalista poikkeavaa kiinnostusta vakuutusasioihin.

Katso koko tarina turva.fi/taskuturva

Tasku
Turva

TaskuTurva – vakuutusturva aina mukanasasi

Uudistunut TaskuTurva on täynnä loistavia ominaisuuksia. Voit maksaa laskut ja viestitellä kanssamme, hoitaa kätevästi lapsen lääkärikäynnit sekä etsiä tien päällä lähimmän autokorjaamon. Myös liiton matkavakuutuskortti ja luotettavan lääkärin yhteystiedot kulkevat mukanasasi maailmalla.

Lataa omasi sovelluskaupasta, niin hoksaat miten kätevä se on. Ei muuten maksa mitään.

Keskinäinen Vakuutusyhtiö Turva • www.turva.fi • puh. 01019 5109

 turva
Hymyile, olet Turvassa